

Nas tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

7. leto - številka 43

V Celovcu, dne 27. oktobra 1955

Cena 1 šilling

VSI SVETI

Navajeni smo, da jesenski čas primerjamo z odmiranjem, s smrtjo. In zato se nam kar prav zdi, da padeta dva praznična dneva: praznik Vseh svetih in spomin vernih duš ravno v jesenski čas. Saj nas ta dva dneva spominjata na rajne: na tiste, ki so že v večni blaženosti nebes, in pa na one, ki še čakajo v čistilnem ognju vic.

Pa je res jesen čas odmiranja, res podoba smrti? Mar ni jesen najbogatejši čas, ki kaže vso polnost življenja. Saj je to čas sadov, čas, ko vsako drevo in vsaka njiva kaže najbolje svojo rodovitnost. In ko listje odpade: mar je drevo res mrtvo? Vsak kmet ve, da drevo le počiva, da se pod zemljo tajno zbirajo sokovi, ki bodo na pomlad spet pogladi v bujno rast in življenje. In početa njiva, ki jo bo pokril sneg, tudi ni mrtva. Pod mrzlo odejo se bo spočila, mrzlo bo zrahljalo njeno prst, da bo drugo leto še rodovitnejša.

Jesen torej ni čas umiranja, temveč čas življenja, ko vsaka njiva in vsako drevo pokaže, koliko je vredno, in je čas počitka za novo življenje. Prav tako tudi Vsi sveti in spomin vernih duš niso v prvi vrsti praznik mrtvih. Saj smrti, ki bi prinesla konec vsega, ni. „Zakaj tvojim vernikom, Gospod, se življenje spremeni, ne pa uniči“, poje tolažilno predglasje pri črnih mašah. Kaj pa so Vsi sveti drugega kot mogočni praznik vseh nešteti množic vseh stoletij in vseh narodov, ki v večni blaženosti uživajo sadove svojega dela in truda, sadove svojega življenja in trpljenja? In prav tako tudi spomin vernih duš: spet ljudje iz vseh časov in vseh narodov, ki že počivajo v grobovih in čakajo na blaženo življenje v nebesih. Ne morejo še prav uživati sadov svojih dobrih del, „zadržani“ so še radi lastnih napak in lastne krivde, ki ji na tem svetu še niso zadostili.

In prav radi tega ta dva praznična dneva simbolično tako lepo spadata v ta letni čas, jesen. Spominjata nas umrlih, ki so svoj tek življenja dokončali, svojo nalogo več ali manj dobro izpolnili in sedaj že uživajo — oziroma bodo gotovo uživali — sadove svojega življenja.

Pa vendar mi stojimo na grobovih umrlih. Gotovo, a tudi njih telesa niso „mrtva“, to je dokončno uničena, za vselej pokopana. Kako lepo pravijo napisi na grobovih: „Tu v miru počiva“. Tudi telesa naših rajnih le počivajo po trudapolnem življenju. Kakor seme so pokopana pod gomilo, a ne za večno: prišel bo čas, ko bodo tudi telesa rajnih vstala k novemu, lepšemu življenju. Mar ni to nekaj tolažilnega za vsakega izmed nas? Res da se solzi vsakega oko, če stoji na grobu matere, spomin z otroško ljubeznijo išče nazaj v tiste čase, ko je dobra mati še živel, ko nas je v naročju držala, ko nas varovala. Hudo je žalost je še verna zavest: Mati le počiva. Prišel bo čas, ko nam bo spet sijalo materino oko, ko bodo njene ustnice spet nas klicale z ljubeznivo besedo. Mati počiva od dela in trpljenja, a mrtva ni, temveč živi in uživa sadove svoje materinske ljubezni in žrtve.

Jesen ni čas odmiranja, ni podoba smrti. Jesen je čas sadov, je čas počitka. In jesenska praznika, ki nas spominjata umrlih, ki so že v nebesih, in onih umrlih, ki še v čistilnem ognju čakajo, nista praznika smrti, temveč praznika, ki nam kažeta bogate sadove iz življenja vsakega posameznika, pa najsi je njegovo ime v koledarju ali ne. Praznik Vseh svetih, je praznik vseh živih, katerih duše se v večnosti radujejo, katerih telesa pa v zemlji počivajo in čakajo novega življenja.

In spomin vernih duš ni dan, ko naj bi objokovali mrtve, temveč dan, ko nas „živi“ prosijo za našo molitev, da se jim skrajša čas trpljenja, katerega prenašajo njih duše.

Dan avstrijske zastave

Dne 25. oktobra so zapustile zadnje zasedbene čete Avstrijo. Za ta dan je vlada odredila posebno slavo državne zastave. V vsej državi se je mladina zbirala na proslavah, da prvič po 17 letih pozdravi državno zastavo v svobodi.

Posamezne šole so imele svoje proslave, ki so bile navezane na radijsko oddajo skupne dunajske državne proslave. Na Dunaju so se v koncertni dvorani zbrali zastopniki mladine iz vse države. Ob prisotnosti vlade je govoril zvezni kancler Raab vsej avstrijski mladini o pomenu dneva. V svojem govoru je kancler naglasil, da se mora predvsem avstrijska študirajoča mladina pripraviti, da bo dorasla veliki nalogi, ki jo ima Avstrija v srcu Evrope.

K dvignjeni zastavi je govoril sam zvezni predsednik dr. Körner.

Mladina celovških srednjih šol pa se je zbrala v veliki dvorani koroškega velesejma. Na tej proslavi pa je v imenu deželnega glavarja govoril direktor deželnih uradov g. dvorni svetnik Newole, ki je poudaril važnost znanja in vesti v javnem življenju. To dvoje naj mladina predvsem goji in se tako pripravlja za velike naloge, ki jo čakajo v življenju.

S koroško deželno in avstrijsko državno himno je bila slavnost zaključena.

Posarje odklonilo evropeizacijo

Preteklo nedeljo je bilo v Posarju glasovanje o upravnem statutu, ki je predvideval posebno upravno ureditev tega spornega ozemlja med Francijo in Nemčijo ter bi naj njega evropeizacija postala prvi kamen pri

gradnji skupnosti evropskih narodov.

Pri glasovanju pa je od 640.000 oddanih glasov bilo 423.440 proti statutu, a le 201 tisoč 975 pa zanj. Volilna udeležba je bila zelo visoka (96 odst.) ter znašajo glasovi proti statutu nad dve tretjini (67 odst.).

V Bonnu so zaradi izida glasovanja v zadregi, kajti posarski statut je bil izdelan sporazumno med francosko in bonnsko vlado. Tudi v Parizu so nevoljni. Francoska vlada bo silekoproj vztrajala na svojem stališču, da se pač sedanji režim v Posarju nadaljuje. V Londonu pa so z izidom posarskega glasovanja zelo nezadovoljni in ugledni list „Times“ sicer priznava posarskemu prebivalstvu pravico, da v svobodnih volitvah statut odkloni, vendar ugotavlja, da „so bila s tem uničena dolgoletna prizadevanja za pomiritev med Francijo in Nemčijo“. Tudi v Washingtonu smatrajo izid glasovanja kot izraz prebujajočega se nemškega prenapetega nacionalizma v Posarju.

Volitve na Nižjem Avstrijskem

Minulo nedeljo so bile volitve za deželni zbor na Nižjem Avstrijskem. Izidi glasovanja so naslednji: Za deželni zbor: OeVP 295.470, SPOe 242.247 glasov, VdU 59.118 KPOe 15.029. Socialistična in Ljudska stranka sta obe napredovali na račun „neodvisnežev“ (VdU). Tako je Ljudska stranka od prejšnjih 23 poslanskih sedežev v deželnem zboru sedaj narasla na 25, a socialisti pa od 15 na 19 poslancev. „Neodvisni“ so od prejšnjih 10 poslancev padli na štiri, a komunisti so, kot prej, tudi sedaj ostali brez poslanca. Sedaj ima OeVP absolutno večino v deželnem zboru.

Očitna kršitev državne pogodbe!

Okrajno sodišče v Celovcu je v neki najeminski zadevi, v kateri je toženec zahteval obravnavo v slovenščini, sklicujoč se na določbe avstrijske državne pogodbe, ker je avstrijski državljani slovenskega rodu, odločilo o gornji zahtevi s sklepom 10 C 166/55 z dne 11. 10. 1955 takole:

1. „Razprava se vrši v nemškem jeziku“.

Obrazložitev:

„Po členu 7 avstrijske državne pogodbe sta slovenski in nemški jezik enakovrsta. To pa ne spreminja ničesar na tem, da je nemški jezik državni jezik. Zato je treba izvesti razpravo v slovenskem jeziku le takrat, kadar sta obe sporni stranki zmožni slovenskega jezika in zahtevata razpravo v slovenskem jeziku. Pa tudi v tem primeru ne moreta ubraniti, da se zaslišanje vrši s pomočjo tolmača, dokler ni zagotovljena izvedba razprav popolnoma v slovenščini. Ni dopustno, da obtoženec zahteva slovensko razpravo, kadar je tožiteljica tožbo vložila v nemščini in zahteva, da se razprava vrši v nemščini, ker ona sama ne zna slovensko. Celotne zahteve ekstremno usmerjenih Slovencev terjajo izvedbo razprav v slovenščini šele po poteku enega leta in stojijo na stališču, da je treba razpravljati v jeziku tožitelja. To mora tembolj veljati v tem oziru, ko obtoženec popolnoma obvlada nemščino in sedaj celo dela v delu Avstrije, kjer nihče ne razume slovenščine.“

Prav gotovo imajo tudi na deželnem sodišču objasnjevalne pripombe k posameznim členom državne pogodbe, s katerimi je zvezna vlada predložila pogodbo samo parlamentu. V posebnem delu II ad 517 priloga k stenografskim zapisnikom državnega zbora VII GB je zapisano: Določba o slovenskem jeziku kot uradnem jeziku dodatno k nemškemu jeziku je brez posebne izvedbe zakonodaje neposredno izvršna. — Potem

ko je stopila državna pogodba v veljavo, je torej izvajanje tega člena dolžnost vsakega sodnika. Sicer pa mora vsak sodnik to spoznati iz jasnega in nedvoumnega besedila državne pogodbe same.

Raba slovenskega uradnega jezika v državni pogodbi določenih sodnih okrajev Koroške v smislu člena 7 odstavka 3 je ustavno zajamčena pravica vsakega posameznega državljanu (Herrnritt, avstrijsko ustavno pravo stran 99). Ta osebna (subjektivna) pravica je pravica na zaslišanje, na sodbo, na odločbo v tem uradnem jeziku in kršitev predpisa o rabi tega uradnega jezika je kršitev osebne pravice (Herrnritt, Nationalität und Recht, stran 106).

Kadar pa sodišče odreče stranki to jezikovno pravico, s tem odvzame z nezakonitim postopkom možnost, da pred sodiščem razpravlja, zaradi česar je sodni postopek in sodba nična. (Prim. § 477 odstavka 1, št. 4 Civilno pravdni postopnik ZPO).

S tako zavrnitvijo sodišče poruši dva stebra avstrijskega sodstva, ustnost in neposrednost.

V sodnem postopku doslej še nismo nikoli slišali o razliki med uradnim in državnim jezikom, poznamo le sodni uradni jezik, ki je bil do državne pogodbe eden in sedaj pa sta dva in sicer po priznanju sodnika samega obadva enakovrsta.

Zato je v nasprotju z državno pogodbo in s sodnikovim lastnim priznanjem o enakopravnosti naslednja njegova trditev, da bi se naj na sodišču vršile razprave v slovenščini le takrat, kadar so stranke zmožne slovenščine, to je praktično le takrat, kadar bi se Slovenci tožili med seboj, dočim bi pri pravdah, kjer je ena stranka Nemec, prevladala nemščina. Kje je potem enakopravnost?

Še bolj presenetljiva pa je trditev, da bi se naj razprave v slovenščini vršile le na sporazumno zahtevo obeh strank. Če bi se stran-

Svetovni dan štednje

31. oktobra 1955

prideuži se nam!

Hranilnica in posojilnica

José Maza, delegat republike Čile, je bil letos izvoljen za predsednika glavne skupščine Združenih narodov, ki sedaj obhajajo 10-letnico obstoja. (AND)

ke sporazumele o jeziku, bi se verjetno pogosto tudi o ostalem in bi sploh ne hodile na sodnijo. Višek sodnikove volje, priti Slovincem nasproti, pa je trditev, da tudi takrat, kadar bi obe stranki zahtevali obravnavo v slovenščini, se ne bi mogli ubraniti zaslišanju po tolmaču, dokler ne bo omogočena popolna izvedba razprav v slovenščini.

Z državno pogodbo se je država zase in za svoje organe obvezala, da bo poskrbela za to in sodnik kot državni organi zaradi tega ne more odklanjati kot neupravičene zahteve sloven: strank po svojih pravicah, temveč bi moral priti do edino pravičnega zaključka, da on v zadevi ne more soditi, ker nima po zakonu določenega pogoja, to je znanja slovenščine, dodatno k nemščini.

Iz sodbe se pa vidi, da se sodnik zelo zanima za politiko in je bolj poučen o zahtevah ekstremnih Slovencev kot mi sami, vendar mislimo, da zanj pri izvrševanju sodne dolžnosti velja le zakon ter mora pri osebnih pravicah upoštevati le zahteve upravičenca. Vsi ekstremni in zmerni Slovenci skupaj ne morejo razveljaviti kake državljanu z zakonom priznane osebne pravice v pravnih državah.

V naši deželi imamo mnogo zgodovinskih primerov o rabi slovenščine na sodiščih in bi si dovolili gospoda sodnika vljudno opozoriti na naslednje odredbe: JMErl. 9. 9. 1860, št. 10 340; MinVdg. 5. 6. 1869; JMErl. 3. 3. 1873, št. 2520; JMErl. 18. 4. 1882, št. 20513 iz leta 1881; glej tudi Kaserer Handbuch der Justizverwaltung II, 345 in naprej, primerjaj tudi Gumplovicz Oesterreichisches Staatsrecht, stran 141, opomba 140. — Kar pa se tiče jezikovnega znanja sodnikov opozarjamo še na § 5 Gerichtsinstruktion cesarskega patenta z dne 3. 5. 1853 RGBL, št. 81, ki je ostal v veljavi po določi člena 19 zakona o sodni ureditvi (GOG) z dne 27. 11. 1896 RGBL 217.

Zelo pogosto slišimo sklicivanje na tradicije, in to z najvišjih državnih mest. Prav bi bilo, če bi tradicija veljala tudi takrat, kadar gre v prid Slovincem.

Skoč v sibirskem taborišču

Blagoslovljeno štolo nekega škofa, ki je na prisilnem delu v sibirskih taboriščih, je prinesel s seboj neki povratnik iz Sovjetske zveze in jo izročil župniku v Friedlandu v Nemčiji. Štolo so izdelala litvanska dekleta, ki so na prisilnem delu v taborišču Dubravka iz ostankov blaga ter jo olepšala z vezeninami z litvanskimi narodnimi motivi. Škof, čigar imena pa povratnik ni hotel izdati in ki mora prav tako trdo delati kot drugi ujetniki, je štolo blagoslovil ter jo uporabljal pri daritvi sv. maše, ki jo je od časa do časa na skrivaj opravljal za soujetnike. Povratnik, ki je prinesel štolo, se je iz protestantizma spreobrnil h katoliški veri v sovjetskem taborišču.

Politični teden

Po svetu ...

Nenni se je vrnil

Vodja italijanskih levih socialistov, ki so povezani s komunisti, se je vrnil s svojega štiritedenskega potovanja v Moskvo in Peking. Po njegovih izjavah so se v Moskvi razgovarjali o možnostih mirnega sožitja med Vzhodom in Zapadom. V tem smislu naj bi govorili tudi na konferenci zunanjih ministrov v Ženevi o povezavi držav zapadno-evropske obrambne zveze z državami vzhodnega bloka. V tej zvezi je Nenni posebno naglasil, da bi bilo po sovjetskem mnenju nujno potrebno ločiti vprašanje svetovne varnosti od vprašanja združitve obeh Nemčij. Amerikanci in tudi Nemci sami nujno zahtevajo, da se oboje vprašanje rešuje istočasno ali pa celo nemško vprašanje pred vsemi ostalimi. Nenni se seveda strinja s sovjetskim stališčem o nemškem vprašanju, da morajo namreč svoje vprašanje rešiti Nemci sami, to je pravi, da se morajo sestati tako zastopniki Zapadne kakor tudi zastopniki Vzhodne Nemčije pri isti mizi in si določiti svojo pot.

Iz Moskve je Nenni odpotoval v Rdečo Kitajsko, da tam razmotri tudi o trgovskih odnosih med Kitajsko in Italijo, seveda neoficijsko, ker je v opoziciji, vendar je o svoji poti in nje namenu obvestil tudi vlado. Italija bi bila seve pripravljena, da dobavi Kitajski vrsto industrijskih izdelkov. Vprašanje je le, kako bi Kitajska plačala ali z drugim blagom zamenjala. Razumljivo je, da je Kitajska polagala večjo važnost na politično stran razgovorov. Ču En Laj je zahteval, da mora Italija prekiniti politične zveze z nacionalno Kitajsko in Čangkajškom in da mora priznati vlado Rdeče Kitajske.

Nadalje se je Nenni menil s Sovjeti tudi o sprejemu Italije v Organizacijo združenih narodov. Sovjeti bi bili pripravljena pristati na sprejem Italije pod pogojem seveda, da bi Italija izboljšala svoje odnose s Sovjetsko zvezo in njenimi sateliti. Ne zahtevajo še sedaj popolne nevtralizacije, vendar poskušajo na ta način Sovjeti tudi Italijo izvabiti iz zapadnega tabora. Zato se je ameriški zunanji minister Dulles na poti v Ženevo ustavil v Rimu, da prepreči te sovjetske nakane.

V Franciji

pa ima vlada načrt, da bi izvedla že letos decembra parlamentarne volitve, ker je v sedanjem parlamentu vedno teže najti vladno večino. Za razpust parlamenta pa mora vlada dobiti tudi odobritev poslanske zbornice. Nemiri v Tuniziji in Alžiru se nadaljujejo, ker vlada v Parizu še ni napravila odločilnih korakov v smeri politične svobode za ti dve pokrajini.

Vojni ujetniki se vračajo

Kako smo svoj čas poročali, se je dr. Adenauerju v Moskvi posrečilo doseči vrnitev

vojnih ujetnikov, ki so bili v Sovjetski zvezi po vojni obsojeni zaradi vojnih zločinov na dolgoletno ječo. Ker pozdravljajo te vračajoče se ujetnike v Zapadni Nemčiji z vsemi svečanostmi, se je moskovski list „Pravda“ ostro napadel zapadno nemško vlado, ker narodu ne pove, da se vračajo vojni zločinci.

V Zapadni Nemčiji pa je notranjepolitična napetost nekoliko polegla, ker so se socialdemokrati odločili, da bodo v zunanji politiki Adenauerjevo vlado podpirali.

V srednji Aziji

se je Turčiji posrečilo, da je svoj položaj, ki je močno trpel zaradi napetosti v zadevi otoka Cipra in je prišlo do velikih demonstracij proti Grkom, okrepila z novim paktom s Perzijo. Perzija je namreč pristopila k že prej sklenjeni zavezniški pogodbi med Turčijo in Irakom.

... in pri nas v Avstriji

Napetost med obema koalicijskima strankama je zadnji teden postala še nekoliko večja, k čemur so pripomogle tudi nedeljske deželnozborske volitve na Nižjem Avstrijskem, in v volilni borbi se nasprotstva običajno poostrijo. Toda da je zadeva globlja, pa priča dejstvo, da je

vlada na posebni seji razpravljala o sodelovanju

med obema strankama. Soglasno so ugotovili, da je nadaljnje sodelovanje neobhodno potrebno. Na očitke predstavnikov Ljudske stranke (OeVP) so socialistični ministri odgovarjali, da je pogosto zelo težka naloga pomirjevalno vplivati na različne bojovite stranke krajevne organizacije, ki zahtevajo od svojih ministrov jasna stališča. V tej zvezi poudarjajo tudi v krogih Ljudske stranke, da bo treba v nekaterih zadevah tudi na desnici zavzeti jasnejše stališče, posebno glede usode „nemškega premoženja“.

Socialisti imajo že pripravljen načrt za poddržavljenje petrolejske industrije

in le, če bo OeVP pristala na ta načrt, so socialisti pripravljeni popustiti glede ostalih podjetij USIA, da pridejo nazaj v zasebne roke, ali kot pravijo, da jih „reprivatizirajo“. Reprivatizacija pa je praktično že v teku po raznih poteh, kot ravno kaže primer AUSTRO FIAT, o katerem smo poročali zadnjič. Če bo ta razvoj šel tako naprej, bo socialistični minister Waldbrunner postal gospodar nad avstrijskim petrolejem, a ostalih podjetij se bo po polastil privatni kapital. Šele prihodnji tedni bodo pokazali, kam bo ta pot pripeljala in tudi izid nižje-avstrijskih volitev, o katerih poročamo na drugem mestu, bo vplival na te zadeve.

Vlada je odobrila tudi proračun za leto 1956,

ki bo sedaj šel pred parlament. Finančni

minister je v tej zvezi napovedal znižanje investicij, kar smatra za potrebno, da zavre preveliko konjunkturo, ki nosi v sebi klice krize, nadalje tudi zato, da dobi denarna sredstva za vojaščino, za katero je predvidenih v proračunu 578 milijonov šil. Vendar bo večji del te vsote po različnih poteh tudi šel v korist civilnega gospodarstva, kajti porabili bodo ta denar za nabavo raznih potrebščin za vojsko.

Na Dunaju je bil

občni zbor Delavske zveze,

o čigar otvoritvi smo že v zadnji številki poročali. Zvezni kancler in OeVP-jevski ministri se ga demonstrativno niso udeležili zaradi terorizma, ki so ga delavske organizacije izvajale pri podjetju Gräf & Stift. Tam je namreč delavski svet z grožnjo stavke izsilil odpust nekega delavca, ki je agitiral za neko novo delavsko organizacijo. Vsekakor je to resna zadeva, ki ogroža svobodo delavcev, da si izberejo sami organizacijo, h kateri hočejo pripadati. Predsednik Böhm se je opravičeval, da se pač delavstvo brani pred organizacijsko razcepitvijo in da je edinstvo njegova največja obramba. Vendar je govoril jako pomirjevalno, kajti prizadevali delavec in še dve drugi odpuščeni nastavljenki so že bili sprejeti nazaj. Med drugimi je na tem občnem zboru govoril tudi

minister Maisel,

ki je poudaril, da je s skupnimi napor delavstva ter z enotnostjo delavskih organizacij bila dosežena nova postava o socialnem zavarovanju, ki predvsem ščiti šibkejšo sloje in jamči znatno boljše pokojnine ostarelim ljudem. S to postavbo je on končal svoje javno delo in prepušča svoje mesto mlajšim močem. Občni zbor se je ministru, ki je bil na svojem ministrskem stolu nad deset let, zahvalil ter pohvalil njegovo skrb za socialno zapostavljene sloje prebivalstva.

Koroški deželni glavar g. Wedenig

je v Drobovljah ob Baškem jezeru govoril socialističnim funkcionarjem. Priznal je, da cene res naraščajo, poudaril pa je, da je treba zastaviti vse moči, da se porast cen ustavi in da se tako prepreči nove zahteve po zvišanju mezd in plač.

Dotaknil se je tudi manjšinskega vprašanja in izjavil, da je treba voditi politiko zmernosti, strpnosti in prijateljskega sožitja. V tej zvezi je omenil, da je sprejel od zveznega kanclerja ing. Raaba pismo, s katerim mu sporoča, da spadajo manjšinske zadeve v kompetenco zvezne vlade in zato ne sme deželna vlada ničesar brez naročila z Dunaja ukreniti. Poudaril je, da bo pač zvezna vlada morala izdati čimprej ukrepe v smislu določb državne pogodbe.

V okolici Beljaka in Osoj

je pred tednom dni divjala huda nevihta in je zapadla debela plast snega, kot da bi bili sredi zime. Neurje je povzročilo mnogo škod po sadovnjakih. Tud električni in telefonski vodi so močno trpeli.

lavskimi vprašanji se bavi „Mednarodni delavski urad“ (ILO); „Organizacija za prehrano in poljedelstvo“ (FAO) si je pridobila mnogo zaslug za uravnavanje cen in oskrbo najvažnejših živil za prebivalstvo sveta ter pri posredovanju izkušenj naprednejših držav tistim, ki so bolj zaostale. Kulturne naloge vrši UNESCO, v čigar delokrog spadajo tudi manjšinska vprašanja.

Upanje je, da bo sedaj, ko je po državni pogodbi zopet postala suverena država, tudi Avstrija kmalu sprejeta v to svetovno organizacijo.

SLOVENC

doma in po svetu

PREDAVANJA S SLIKAMI O KOROŠKI V AMERIKI

Č. g. Vinko Zaletel je pred nekaj meseci odšel v Ameriko in s seboj je nesel bogato zbirko slik iz vseh krajev lepe Koroške. Sedaj, kot poroča „Ameriška domovina“, potuje od enega konca Amerike do drugega, pravzaprav od enega oceana do drugega, kajti na vzhodu oblika ameriški kontinent Atlantski ocean, a na skrajnem zapadu pa Tihi ali Pacifiški ocean, kot smo se učili šoli.

Res je gospod Zaletel, potem ko se je izkrcal v New Yorku, preko Clevelanda, Bridgeporta in drugih krajev šel v Lemont, kjer je sodeloval še pri letošnjem romanju. S seboj je prinesel krasen mašni plašč, ki so ga uvezle marljive koroške roke in je zbuja splošno občudovanje v Lemontu, ki mu pravijo tudi ameriške Brezje, po znani božji poti na Gorenjskem.

Iz Lemonta se je g. Zaletel podal na Zapad, ki že davnaj ni več tako divji, kot smo brali v Karlu Mayu. Povsod je g. Zaletel kazal skioptične slike in govoril o lepotah slovenske koroške zemlje. Več predavanj je imel tudi v Clevelandu in med temi tudi eno za učence na slovenski šoli pri St. Vidu.

ZEMELJSKI PLIN SO ODKRILI V PREKMURJU

V Filovcih, ob cesti, ki veže Lendavo z Mursko Soboto, so odkrili ležišča zemeljskega plina v tako velikih količinah, da jih bo mogoče industrijsko izkoriščati. Kjer je zemeljski plin, se običajno nahaja tudi petrolej in zato sedaj tehniki raziskovanja še nadaljujejo.

SPOMENICA SLOVENSKEH ŽUPANOV NA TRŽAŠKEM

Slovenski župani in občinski svetovalci vseh političnih struj in sicer od kominformistov pa do predstavnikov krščanske demokratske skupine so naslovili na predsednika italijanske vlade Segnija posebno spomenico, v kateri protestirajo proti kršitvam londonskega dogovora o Trstu ter zahtevajo, da Italij. vlada ta dogovor objavi v službenem listu, ter da se ga dosledno in do podrobnosti drži. Posebno poudarjajo potrebo zakonitve slovenskih šol ter da vlada ukine vse fašistične zakone. Spomenica nosi 72 podpisov demokratično izvoljenih zastopnikov slovenskega prebivalstva na Tržaškem.

SPOMENIK MIRANU JARCU

Pred 14 dnevi so na mestu blizu Pugleda, kjer je padel pod italijanskimi krogli pisnik in pisatelj Miran Jarc leta 1942, vzdignili na skalo spominsko ploščo. Slavnostni govor je imel Lino Legiša ob pristnosti več drugih prijateljev novomeškega pisatelja.

„ROXI“ V GORICI

Slovenski srednješolci iz Trsta so sredi meseca uprizorili v Gorici veseloigro „Roxi“ v večji režiji prof. Jožeta Peterlina. Dvorano „Brezmadežna“ so Goričani napolnili do zadnjega kotička in podjetne igralce nagradili z obilnim, zasluženim ploskanjem.

PEVSKO DRUŠTVO „KOROTAN“ IZ CLEVELANDA (USA) GOSTUJE V KANADI

Dne 4. septembra je Slovenska narodna zveza v Torontu (Kanada) priredila pevski koncert in povabila zbor clevelandskega „Korotana“, ki je s svojimi skrbno izbranimi pesmi dosegel popoln uspeh.

Torontski Slovenci so napolnili veliko slovensko župnijsko dvorano in užitek bi bil še večji, da se niso k petju tudi včasih oglašali tudi malčki, ki so jih matere prinesle s seboj, morda zato, da jih že v najnežnejši mladosti navadijo na slovensko pesem. Zato je pa bila prireditev toliko bolj domača in družinska.

Slovensko dramsko društvo v Torontu ima letos lep program

V letošnji sezoni nameravajo uprizoriti naslednja dela:

1) Jurčič: Deseti brat. — 2) Žigon: Kadar se utrga oblak. — 3) Linhart: Matiček ženi. — 4) Finžgar: Divji lovec. — 5) Shakespeare: Beneški trgovec. — 6) Timmermans: Trije Kralji. — 7) Hoffmannsthal: Slehernik. — 8) Gheon: Mašna strežnika iz Santa rema. — 9) Claudel: Marijino oznanenje.

Nameravajo imeti tudi redne mesečne seje, na katerih bodo obravnavali tekoča vprašanja tičoč se dramske umetnosti.

Dan Združenih narodov

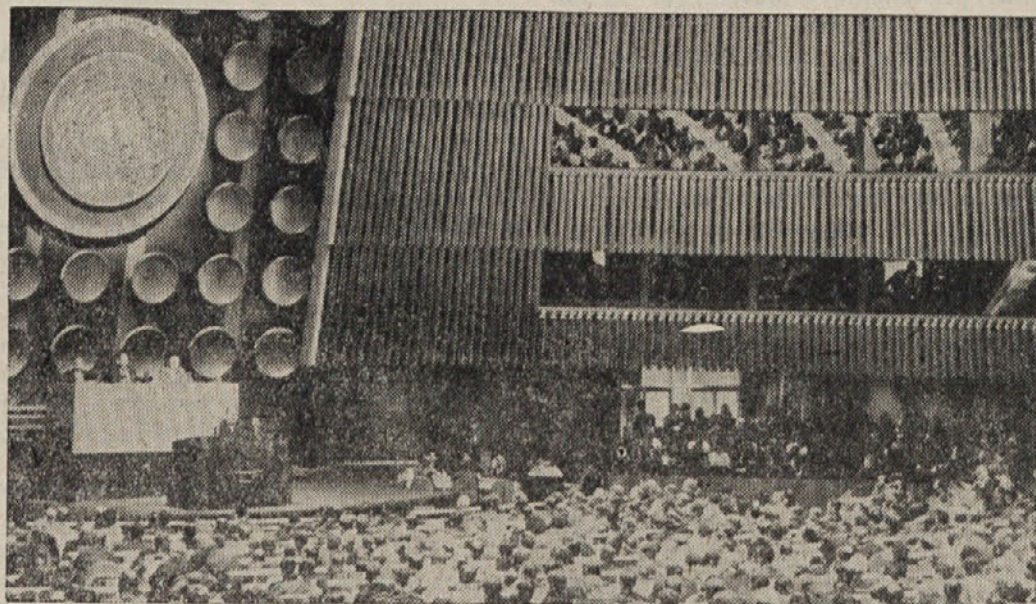
Dne 24. oktobra 1945 je Organizacija Združenih narodov, po ratifikaciji ustanovne listine po njenih članicah, dejansko in formalno začela svoje življenje. Je res, da je bila ustanovna listina podpisana nekaj mesecev prej v San Franciscu, kot smo že poročali, toda podobno kot pri avstrijski državni pogodbi je trajalo še nekaj časa, da so to listino kot mednarodno pogodbo ratificirali parlamenti držav članic, kar se je zaključilo s 24. oktobrom, zato ta dan velja kot **Dan Združenih narodov** in ga vsako leto po vsem svetu obhajajo s posebnimi slovesnostmi. Ni sicer koledarski praznik in zato delo ne počiva, toda s predavanji, članki po časopisju se v vseh 60 državah članicah spominjajo, da je mir na svetu skupna dobrina vsega človeštva in da je treba za njegovo ohranitev napeti vse sile, kar je ravno prva naloga Združenih narodov, kot pravi sam uvod v ustanovno listino.

Ko je bila Organizacija leta 1945 ustanovljena, so jo mnogi gledali z nezaupanjem, kajti pred očmi jim je bila žalostna usoda ženevske Lige (Zveze) narodov po prvi svetovni vojni.

Vendar se po desetih letih lahko reče in to podkrepi dejstvo, da so bili Združeni narodi zgrajeni na mnogo bolj solidni podlagi in, če doslej niso mogli ustvariti res splošnega prijateljstva med narodi, so pa vendar mnogokrat rešili spore, ki bi sicer lahko izzvali vojno, in izkazalo se je, da je to forum, ki ga mora vsaka, še tako močna država na svetu upoštevati. To se je

posebno videlo v korejski vojni, kjer so bili napadalci slovesno obsojeni in so jih potem članice Združenih narodov pod vodstvom Združenih držav Amerike pognale nazaj, od koder so prišli.

Poleg svoje prvenstveno mednarodno-politične naloge pa vršijo Združeni narodi še celo vrsto drugih specializiranih nalog s pomočjo posebnih organizacij. Tako za pospeševanje zdravstva in higijene skrbi „Svetovna zdravstvena organizacija“ (WHO), z de-

Pogled na veliko dvorano med zasedanjem glavne skupščine Združenih narodov (AND).

Thomas Mann

Meseca avgusta je v Zürichu (Švica) umrl pisatelj Thomas Mann. Pokopali so ga v bližnji vasi Kilchberg in tako je na idiličnem vaškem pokopališču ob vznožju mogočnih, večno mirnih gorskih velikanov našel pokoj mož, ki je skozi vse svoje dolgo življenje — umrl je v starosti 80 let — nemirno iskal odgovora na nasprotja, med katerimi niha človeško življenje in s katerimi so se bavili največji misleci vseh dob: nasprotje med dobrim in zlom, med boleznijo in zdravjem, med plemenitostjo in podlostjo, med umetnostjo in modrostjo, med „meščanskim“ povprečjem in umetniškim individualizmom, med razumom in vero.

Thomas Mann se je rodil v bogastvu, toda obrnil mu je hrbet in se ves predal raziskovanju tega čudovitega, edinstvenega pojava, ki mu pravimo človeško življenje, tega večnega boja med stremljenjem k dobremu in med slabostmi.

Pokojni Thomas Mann (levo) in nemški državni predsednik dr. Heuss (desno)

Mnogi so ga imenovali čarovnika, kajti njegovo pripovedovanje, ki posega v najbolj skrite globine človeškega srca, ima pogosto na sebi nekaj grozljivega zaradi hladnega, prizanesljivega in vendar rahlo posmehljivega opisovanja. Iz vsake njegove besede pa diha pravo, polno življenje.

Slava Thomasa Manna se je začela z njegovim družinskim romanom „Die Buddenbrooks“ iz življenja lübeckega bogatega trgovskega sloja, ki je izšel leta 1901. V naslednjih petdesetih letih je napisal še celo vrsto romanov, novel, pri katerih mu pa okolje služi le za okvir, v katerega postavlja svoje žive ljudi, njihove želje, hrepenenja, njihove slabosti in strasti. Toda ni zgolj opisovalec, on se v svojih delih proti tem strastem in slabostim bori, a ne s kakimi papirnatimi protirazlogi, s kakim udarnim in prav tako praznim prepričevanjem, temveč z mirnim, natančnim opisovanjem in hladnim razčlenjevanjem vseh podrobnosti, — ki pa se končno strnejo v organično celoto, — navede človeka k razmišljanju, kajti spozna samega sebe, spozna to, kar je morda prej le podzvestno slutil.

Običaj je, da se umrlim napiše v slovo tudi obžalovanje, da so umrli. Že stari grški filozof Sokrat, je prijateljem, ki so ga hoteli rešiti iz ječe, v katero ga je vrget atenski tiran, odgovoril, da je že čez sedemdeset let star in da bi prej ali slej itak umrl ter da se zato ne izplača trud in napor za pobeg. Vedel je, da tiran lahko uniči njegovo telo, a ne njegovega dela. Še danes ga poznamo, o njem uče dijake v šolah samo zato, ker je pognal v smrt modrijana Sokrata, čigar delo pa je — nesmrtno.

In tako je legel v grob le človek Thomas Mann. Nad 20 let je moral preživeti v izgnanstvu. Doživel je, da mu je njegova lastna domovina odvzela državljanstvo in njegove knjige sežigala na javnih trgih, a doživel je tudi, da ga je njegovo rojstno mesto, ki ga spočetka ni hotelo priznati za svojega sina, prosilo odpuščanja in mu ponudilo častno meščanstvo. Gotovo bi se Thomas Mann nasmešnil vsem osmrtnicam, ki so jih napisali ob njegovi smrti. Zaradi njih ni njegovo delo nič manjše ali večje. Sam se je iz njih vnaprej rahlo ponorčeval, ko je ob smrti nekega svojega junaka zapisal „in še isti je spoštljivo pretreseni svet izvedel vest o njegovi smrti.“ a. l.

Leta preganjanja

Doživljaji nekega bolgarskega kmeta. — Oktober 1944. Bil je kmet v bolgarskih gorah in je njegovo glavno premoženje bilo v čredi 1500 ovac. Novi komunistični režim mu je čredo zaplenil in mu plačal za kilogram žive teže 12 levov (bolgarski denar).

Januar 1945. Policija ga zapre in vrže v policijske ječe v mestu Plovdiv. Obtožbe: med vojno ni hotel dati komunističnim partizanom živil in jih podpirati v njihovem boju proti tedanjemu režimu. V zaporu ostane do 15. marca 1945.

Maj 1945. Izve, da mu grozi znova zapor in pobegne v bližnjo Jugoslavijo. Toda tudi v Jugoslaviji ni našel tega, kar je pričakoval. Sklene, da prebегne v Grčijo. Da se izogne sitnostim, se izda za Jugoslavana.

Avgust: Na intervencijo jugoslovanskega konzulata je skupno z ostalimi Jugoslavani povrnen nazaj v Jugoslavijo in prepeljan v Djevdjelijo, od koder ga jugoslovanska policija odpremi v policijske zapore v Skoplju.

Avgust 1947. Po enem letu v policijskih

zaporih v Skoplju ga jugoslovanske oblasti postavijo na bolgarsko mejo in ga kot Bolgara izročijo bolgarskim oblastem. Po 14-dnevnem zaslišanju v Küstendilu ga prepeljejo v Sofijo in tam ga zaslišujejo še nadaljnjih 45 dni.

November 1947. Prestavijo ga v neko drugo kaznilnico blizu kraja Slivno.

December 1947. Premestijo ga v starinsko jetnišnico pri Jambolu, kjer mora biti 3 leta in sedem mesecev v postroženem zaporu, to je, sam v celici.

December 1950. Premestijo ga v novo jetnišnico v istem mestu, kjer ostane še pol-drugo leto.

Maj 1952. Pride v delavsko taborišče Beleno in zve, da bo tam ostal še nadaljnjih sedem let zaprt. Dotlej se ni bil postavljen pred sodišče in tudi ne obsojen.

September 1953. V okviru neke splošne akcije v prid jetnikom v taborišču za prisilno delo v Beleni, ki še niso bili pred sodiščem, ga izpustijo na svobodo in sicer na

praznik obletnice prevzema oblasti po komunistih; smatrati je to kot potezo za politično spravo, ki je v zvezi s popuščanjem terorja po Stalinovi smrti.

Vrne se v domači kraj, toda mora takoj v bolnico zaradi pljučnice, ki jo je dobil še v taborišču v Beleni.

December 1953. Zopet zaprt iz razlogov državne varnosti, tri dni pred volitvami in prepeljan v zapore v Plovdivu, kjer ostane čez čas volitev. Šef varnostnega urada mu ponudi, da naj svoje pretekle grehe popravi s tem, da gre v Grčijo ali Jugoslavijo kot komunistični agent. Kmet ponudbo od-

kloni z izgovorom, da je šibkega zdravja in premalo šolan.

Od decembra 1953 do septembra 1954. Brezposeln. Kot „reakcijonar“ ne dobi osebne izkaznice. Brez tega dokumenta pa ne more nikjer dobiti dela. Sklene, da se iz tega položaja skupno z nekaterimi prijatelji reši s pobegom v Grčijo.

September 1954. V bližini je policija odkrila tajno skladišče orožja in streliva. V strahu, da ga znova ne zaprejo, ne utegne čakati na prijatelje in v noči sam pobegne preko meje v Grčijo.

(USIS)

Burgtheater — zopet vstal iz razvalin

Deset let po koncu vojne je moralo čakati dunajsko gledališče „Burgtheater“, da vstane iz razvalin, ko je v zadnjih dneh vojne postalo žrtev bomb in ognja.

Imenujejo ga prvo govornico nemškega jezika in to po pravici, ker ima za seboj slavno tradicijo, ki sega preko mej Avstrije. Čeprav je pri gledališču glavna skrb posvečena jeziku, vendar služi jezik le zato, da posreduje misli. Zato presega pomen „Burgtheater“ meje nemškega jezika.

Tudi na slovensko gledališko kulturo je imel „Burgtheater“ velik vpliv. Poleg res širokega umetniškega obzora, ki je vodilo vodstvo tega gledališča pri izbiri dramskih del za uprizoritve, si je „Burgtheater“ ustvaril svoj veliki ugled predvsem z odsko umetnostjo, ki jo je v dolgih desetletjih svojega delovanja izpopolnil do vrhunca. Njegova igralska družina združuje res najboljše umetnike svojega časa.

Gledališče, ki je bilo pozidano leta 1888, je bilo na zunaj obnovljeno v istem slogu, vendar so se v notranjosti morali v marsičem prilagoditi zahtevam modernega časa, kar je pri starejši generaciji izzvalo nekoliko neugodja. Tako je dvorana že krompromis med 19. in 20. stoletjem, a oder pa je danes gotovo eden najmodernejših na svetu.

Umetnost pa ne more ostati popolnoma ločena od politike. Tako sta za otvoritveno predstavo bili predlagani 2 deli in sicer Goethejev „Egmont“ in Grillparzerja „Kralja Otokarja sreča in konec“. Zmagal je Avstrijec Grillparzer, čeprav je direktor gledališča dr. Rott bil za „Egmonta.“

Na slovesni dan so se ob blesku luči, frakov in smokingov gospodov in ob večernih toaletah navzočih dam nasprotja polegla, kajti ves ta sijaj jih je spominjal na lepe nekdanje čase cesarskega Dunaja, ob čigar spominu se pač vsak Dunajčan razneži, četudi je politično republikanec.

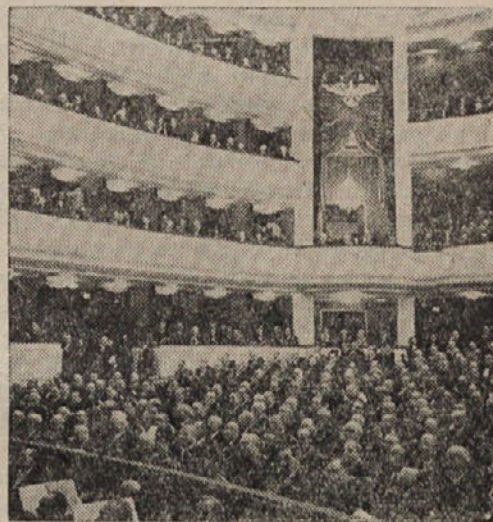
Dne 14. oktobra je bila slovesna predaja ključev iz rok trgovskega ministra, ki je iz proračuna svojega ministrstva dal prenoviti gledališče, v roke

prosvetnemu ministru dr. Drimmlu, ki bo odslej najvišji gospodar v obnovljenem domu Talije. Deklamacije iz največjih pisateljev so tvorile običajni okvir takih slovesnosti.

Naslednji dan je bila slovesna predstava „Otokarja“. Pred začetkom je najstarejša članica gledališča, slavna igralka Hedwig Bleibtreu prednašala Schillerjev prolog. Tresoči glas nad 80-letne starke, ki je posebej slavno tradicijo gledališča, je takoj ustvaril slavnostno razpoloženje.

Predstava je bila brezhibna, kot je bilo pač od Burgtheatra pričakovati; le delo ostane isto, kot je bilo in tudi najskrbnejša priprava mu ne more odvzeti časovnega obeležja, v katerem je nastalo, kar je bilo brati tudi v strokovnih kritikah po predstavi.

Pa to so neizogibni spremljevalni pojavi takega pomembnega dogodka. Vodstvo Burgtheatra ima velike načrte in ponovni razcvit tega nositelja avstrijske gledališke umetnosti je simbol splošnega napredka Avstrije.

Pogled na dvorano med predstavo

Z letali vozijo pivo na Švedsko

Kot smo že poročali, so na Švedskem odpravili prepoved točenja alkohola. Oblasti so spoznale, da se kljub prepovedim število pijancev ni nič zmanjšalo. Obratno, ugotovili so, da so si ljudje naskrivaj kuhali vse mogoče pijače, s katerimi so si kvarili zdravje.

Doslej je bila švedska na glasu kot najbolj „suha“ dežela, ker je po statistikah prišlo letno le 3 litre pijače na glavo, dočim pride v Franciji 28 litrov na osebo, v Italiji 14 litrov, v Angliji 8 litrov, dočim so bogate države, kot n. pr. Amerika, Belgija, Nizozemska, še bolj skromne pri uživanju alkoholnih pijač.

Vendar te številke ne povedo vsega, kajti treba je vedeti, v kaki obliki je bil alkohol. Medtem ko ga v Franciji, Italiji in deloma tudi v Angliji povečini zaužijejo v obliki vina, Švedi pijejo žganje. Francozi, Italijani (in tudi Slovenci) pijejo vino pri jedi, v družbi, dočim pijejo Švedi žganje sami, naskrivaj.

Medtem ko kozarec vina po jedi pomaga k boljši prebavi ali kozarec, ki ga spijete med prijatelji, prinese veselost v družbo, seveda je treba tudi pri tem znati držati pravo mero („Kozareček al' pa dva, to nam koražjo da“, pravi slovenska narodna pesem). (Dalje na 5. strani)

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

II. DEL

(61. nadaljevanje)

Ravno pretresljiva usoda velikega slovensko-hrватkega kmečkega upora prav tista leta nam najzgovornejša priča, koliko smisla je imelo nasilno plemstvo za načelo svobode nasproti svojim — kmečkim podložnikom. Koroški slovenski kmetje se tega velikega upora sicer niso udeležili, zato so bili pa vsak dan priče, kako so protestantje spoštovali načelo verske svobode nasproti katoličanom. Luterani so si kratko in malo prillašali katoliške cerkve in plemiči so nastavljali na duhovnjake, katerih patroni so bili, le odpadle katoliške duhovnike in luteranske predikante ali jih pa puščali nezasedene in se sami pollašali pripadajočih cerkvenih dohodkov.

Protestanti so na vsak korak javno zasramovali ne le Cerkev, svete obrede in papeža, temveč celo najvišje katoliške verske svetinje, kakor Najsvetejše, Mater božjo itd. Vdirali so oboroženi v cerkve, izganjali iz njih duhovnike, izživali pretepe itd. Ko celovška cerkev sv. Egidija še niti ni bila v protestantskih rokah, je hotel gosposvetski dekan nekoč v njej opraviti službo božjo, a četa protestantov ga je napadla, mu odvzela cerkveno obleko in njega samega ranila; drugega duhovnika so pa med mašo napadli, ga vrgli na tla in suvali. Ob drugi priliki je vodil vetrinjski opat mimo Celovca katoliške ro-

marje h Gospe Sveti, a pri šentviških vratih ga je celovška luteranska drhal nagnala s kamenji. Ko je prišel patriarh Barbaro po cerkveni vizitaciji v Beljak, so ga sprejeli meščani s puškami in sabljami, ponoči pa izžvali velike izgrede itd.

Vse pa kaže, da so izvajali taka nasilstva predvsem nemški protestanti. Ravno zaradi pravkar omenjenih izgrediv v Beljaku se je razvila n. pr. velika pravda med deželnimi stanov in novim bamberškim vicedomom Stadionom, ki je prišla končno do samega cesarja in je že grozilo, da pride do oboroženega spopada med protestanti in katoličani. Glede na to je Stadion pisal cesarju, da lahko v tem primeru nabere prav toliko okoliških (slovenskih) katoličanov, kot je beljaških (nemških) protestantov. Vprav neverjetne drznosti in nasilstva so si pa dovoljevali še protestantski zemljiški gospodje in cerkveni patroni. Ob smrti župnikov so vdirali v župnišča in jih izropali, lastili so si celo duhovno sodstvo, predpisovali duhovnikom, kaj smejo učiti, kako deliti sv. zakramente, in jim prepovedovali razne katoliške verske obrede z grožnjami, da jih poženo iz župnišč.

Iz površnih vtisov o tedanjem stanju na Koroškem bi mogli sklepati, da je postala sploh vsa Koroška protestantska, toda ravno taka poročila nam dokazujejo, da je živel katoličanstvo žilavo še nadalje celo na Zgornjem Koroškem, še mnogo bolj pa seveda zlasti v slovenskem delu Spodnje Koroške. To je tudi lahko razumljivo, kajti vprav nenaravno bi bilo, ako bi se mogel tudi slovenski kmečki tlačan navduševati za vero, ki mu jo je vsiljeval njegov nemški graščak, ki ga je zatiral in pri katerem so

našli topla zavetišča tudi protestantski predikanti. Ker vemo, da je le premnogo duhovnikov samih prestopilo v protestantski tabor ali pa vsaj niso pokazovali prav nobenega odpora proti novoverškim navalom, upravičeno lahko sklepamo, da je bil tisti, ki je vzdržal v južni Koroški katoličanstvo, predvsem — ako že ne edino — slovenski kmet. Več kot značilno je n. pr. tudi dejstvo, da so se vsi tedanji ljubljanski nemški škofje (Raubar, Kacijanar) bolj ali manj nagibali k protestantom ali pa vsaj niso pokazovali proti njemu nobenega resnega odpora (Seebach); pač pa so se mu z vso silo in tudi uspešno uprli domači škofje slovenskega rodu (Textor — Tkalečič, Glušič, Tavčar), zaradi česar je tudi moglo pognati luteranstvo med kranjskimi Slovenci le malo korenin.

Vkljub vsem očrtanim okoliščinam je pa našlo katoličanstvo že v letih najmočnejšega protestantskega razmaha še dovolj življenjske sile samo v sebi, da je odpravilo spredaj ponovno naznačene nerednosti v lastni cerkveni upravi, jasneje določilo razna verska načela in poenotilo cerkvene predpise ter se nato uspešno pomerilo tudi s protestantizmom. Nekako izhodišče za ves katoliški prepoved je pomenjal znameniti cerkven izbor, ki se je vršil v letih 1545—1563 v južnotirolskem mestu Tridentu (s Koroške sta se ga udeležila lavantinski škof H. Rettinger in krški škof Salamanca), a smernice njegove so izvrševali potem nekateri tedanji veliki naši škofje, zlasti s pomočjo jezuitov.

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

Obenem opozarjamo vernike, da je v zimskem času, to je od oktobra do junija vsako nedeljo in praznik v isti cerkvi tudi popoldanska pobožnost in sicer ob 4. popoldne. Vsi slovenski verniki v Celovcu so vabljeni k popoldanski pobožnosti.

HODIŠE

V nedeljo dne 30. oktobra t. l. bo slovesna blagoslovitev zvonov v Hodišah. Sv. maša bo ob 9. uri, nato blagoslovitev.

PLIBERK

(Telegram iz Rusije)

Ko se je pred nekaj tedni domačin Miha Svanjak s telegramom zahvalil za pismo, katero je sprejel od svoje hčerke Marice Svanjak, je bila to za naše mestece prava senzacija.

Miha Svanjak je bil avgusta leta 1914 vpoklican k vojakom. Septembra 1914 je dobil še toliko dopusta, da se je udeležil pogreba svoje žene in takrat je tudi zadnjič videl svoji dve hčerki in svojega sina Mirka. Hčerka Marica je bila tedaj šest tednov stara. Oče je nato prišel kmalu v rusko ujetništvo; metez vojne in revolucije ga je zanesel v Azijo na mongolsko mejo, kjer živi še danes. Leta 1938 se mu je posrečilo dobiti zvezo s svojo rojstno faro Medgorje, kjer je zaprosil za rojstni list, da bi se mogel vrniti v domovino. Nemška zasedba Avstrije je ta načrt preprečila in tako je ostal v Rusiji do danes. Letos poleti pa se je zopet obrnil na župnijski urad v Medgorjah z isto prošnjo. Upravitelj župnije g. Cvetko je po posredovanju nekega koroškega učitelja z istim imenom našel tudi hčerko vojnega ujetnika Mihe Svanjaka. Hčerka se je svojemu očetu takoj po zračni pošti s pismom javila in oče se je nato telegrafsko za sprejeto pismo zahvalil. Tako je bila vpotstavljena zveza, ki je bila 41 let pretrgana. Potrebni papirji so bili medtem že odposlani, obveščena je bila o vsej zadevi tudi zvezna vlada na Dunaju, da tudi ona po diplomatski poti posreduje za vrnitev Mihe Svanjaka po 41 letih v domovino. Prav iz vsega srca želimo, da bi oče praznoval vsaj Božič 1955 pri svojih dragih na Koroškem. Miha Svanjak je tudi stric č. sestre Gabrijele, ki se veliko trudi, da stričevo vrnitev pospeši.

RADISE

V nedeljo, dne 30. oktobra 1955 je pri nas v društveni dvorani pevski koncert. Začetek ob pol treh popoldne. Vsi prisrčno vabljeni.

LOČE OB BASKEM JEZERU

Naš poštni urad že dolgo ni več odgovarjal zahtevam, ki jih stavi moderni tujski promet. Zato so pristojni krogi že dalje časa delali na tem, da bi pošto poslopje povečali in na novo opremili. Tako so bili s pomočjo poštne direkcije dozidani novi prostori in povsem moderno opremljeni. Obnovljeni in povečani urad so slovesno predali svojemu namenu in naš župnik č. g. dr. Ogris ga je blagoslovil.

Pri nas na Koroškem

Šola v Libučah prenovljena

V nedeljo, dne 23. oktobra, je bila blagoslovitev prenovljene libuške šole. Po svečanem cerkvenem opravilu v libuški cerkvi, kjer je govoril v obeh jezikih prošt in dekan g. Trabesinger, smo se napotili k prenovljenemu šolskemu poslopju.

V imenu deželne vlade je govoril predsednik deželnega šolskega sveta deželni glavar g. Wedenig. V svojih izjavah je navezal na proštno pridigo in poudaril misel, da bi se morali ljudje, ki častijo istega Boga, tudi v vsakdanjem življenju dobro razumeti in da bi ravno tu ne smelo biti nobenih narodnostnih in socialnih razprtij.

Gospod deželni glavar je nadaljeval svoj govor v slovenskem jeziku in med drugim povedal: „Vsa občina obhaja danes velik praznik. Kot deželni glavar in kot predsednik deželnega šolskega sveta se veselim z vami, da smo mogli s skupnim naporom in s skupnim delom naši mladini postaviti prenovljen šolski dom.“

To, kar stori naša generacija za mladino, to stori tudi za svojo lastno bodočnost, ker smo dolžni poskrbeti, da bo ta naša mladina naše delo nadaljevala. Vsi želimo, da bi bilo to delo posvečeno mirnemu napredku, da bi bilo posvečeno dobremu sožitju obeh narodov v deželi, da bi služilo utrjevanju mi-

ru ob državni meji. Če smo mogli dati naši mladini znanje, da bo mogla služiti tem trem velikim nalogam, potem smo svojo mladino za bodočnost dobro oborožili. Tej naši mladini pa moramo posredovati tudi srčno kulturo in tudi to je naloga šole.

Želim, da bi v prenovljenih prostorih otroci zares našli drugi dom in se s svojimi učitelji posvetili z vso vnemo resnemu delu.

Šolarji sami so se postavili z deklamacijami in videlo se jim je, da jim prihaja domača slovenska beseda prav iz srca.

Bil je prav zares praznik vse libuške občine. Vemo pa dobro, da gre velika zasluga županu Ostermannu, ki je kljub vsem težkim udarcem, ki jih je kar po vrsti doživel, ko je smrt ponovno obiskala njegovo družino, vztrajal pri načrtu, da postavi v Libučah učiteljem nov dom in otrokom pa prenovi šolsko poslopje.

Na drugi strani pa naglašamo tudi dejstvo, da se je g. deželni glavar zavestno držal v svojem govoru obveznosti državne pogodbe člena 7, da je poleg nemščine tudi slovenščina uradni jezik. Z zadovoljnostjo smo to opazili tudi pri blagoslovitvi nove šole v Lepeni pred dobrima dvema tednoma.

Izšle so Mohorjeve knjige za leto 1956!

Letos je izdala Mohorjeva družba v Celovcu sledeče knjige:

1. KOLEDAR DRUŽBE SV. MOHORJA ZA LETO 1956. — Obsega 160 bogato s slikami okrašenih strani, z zanimivim branjem in stane 10.— šilingov. Vsak, kdor vzame „Koledar“, postane ud Družbe in je deležen odpustkov in sv. maš, ki se berejo za ude.
2. Karel Mauser: VELIKA RIDA. Slovenske družinske večernice, 9. zvezek. — Lepa domača koroška povest, ki se dogaja na Zilji. Obsega 128 strani in stane za ude v Avstriji 8.— šilingov.
3. P. Bernard Ambrožič: DOMISLICE. — So to zanimivo in lahko pisane črtice, ki jih je ilustriral Avgust Čebul. Obsega 120 strani in stane za ude v Avstriji 8.— šilingov.
4. Fran Erjavec: KOROŠKI SLOVENC, 1. zvezek. — Izpod peresa strokovnjaka se nam obeta celotna zgodovina koroških Slovencev, ki bo izhajala v letnih presledkih. Pričujoči 1. zvezek obravnava srednji vek, obsega 192 strani in stane za ude v Avstriji 10.— šilingov.
5. STRIC JAKA, vzor popotnega junaka. — Ilustrirana mladinska povest v večbarvnem tisku, na debelejšem papirju. S to knjigo boste razveselili mladino doma in na tujem. Stane za ude v Avstriji 8.— šilingov.
6. Sveto pismo novega zakona, 2. del: APOSTOLSKI LISTI IN RAZODETJE. — Obsega 315 strani, razna kazala in dva zemljevida. Je v platno vezana knjiga in stane za ude v Avstriji 15.— šilingov.
7. FILOTEJA. Navodila za bogoljubno življenje. — Obsega 312 strani, je v platno vezana in stane za ude v Avstriji 20.— šilingov.
8. Dr. F. Žakelj: ŽIVI KRISTUSOV EVANGELIJ. — Opisuje življenje svetnikov, ki so bili proglašeni pod sedanjim papežem. Delo bo izhajalo v več zvezkih. Prvi zvezek stane za ude v Avstriji 8.— šilingov.

Knjige te dni razpošiljamo č. župnim uradom in poverjenikom. Pohitite in nabavite si lepo in koristno branje te naše zasluzne, najstarejše knjižne ustanove!

Če pa v vašem kraju ni poverjenika, pošite naravnost dopisnico na: Mohorjeva družba, Viktringer Ring 26, Celovec - Klagenfurt, Austria.

IVAN PREGELJ:

Iz spominov na Mohorjevo družbo

... in tako je prišel čas, ko lahko za Moharjane pišem svoje spomine. Svoje slavnostne ali jubilejne spomine, bi lahko rekel, kakaj preteklo je lepo, kar slavnostno število let, odkar sem postal sotruden in pisec te častitljive naše narodne vzgojiteljice.

Letos je minilo namreč ravno 30 let, ko je prinesel Koledar eno mojih prvih povesti, zgodovinsko črto iz dobe sv. Cirila in Metoda, po imenu Blagovestnika. Stavili so neko moje delo pri Družbi že štiri leta prej, mi poslali krtačni odtis, a pozneje iste moje reči niso uvrstili med spise v knjigah. Sodim, da ni nobena škoda, da so ta isto moje prvo delo izvrgli, ki mu danes niti naslova ne vem več, čeprav še pomnim, da je bilo pisano v smislu in slogu tedanjega mojega duhovnega mentorja gospoda Ksaverja Meška. Kakorkoli! Prišel sem pri Družbi nekaj pozneje na vrsto in celo na častno mesto, kar se mi pri Vrtcu za ured-

nika Kržiča ni in ni hotelo posrečiti. S hvaležnostjo se zato spominjam vseh tistih mož, ki so mi kot dopisniku Mohorjeve družbe ugledali pot, imeli opravka z mojimi spisi, sprejemali moje reči, jih hvalili in ocenjevali in mi tako pomogli do slovesa, da sem priznan tudi kot ljudski pisatelj. Njim v zahvalo in čast to moje kratko in neposredno pisano sporočilo!

Prvi, ki se ga spominjam, da sem stopil z njim v neko gospodarsko slovstveno pisemstvo, je bil blagajnik Mohorjevih knjig, rajni profesor Apih. Bil je mož, ki mi je nakazal sploh moje prve honorarje in zadnjič, leta 1909, celo nekaj več, kakor pa sem po svoji sodbi zaslužil in pričakoval. Ko sem mu nato pisal, me je ljubeznivo opozoril, naj si ne jemljem k srcu, če sem po svoji sodbi dobil nekaj preveč. Mož da verjame, da bom Družbi še kdaj hvaležen in koristen delavec. Bog povrni možu njegovo dobro besedo! Zdi se mi, da ni bila zastoj.

Drugi gospod, ki sem poslej imel posle z njim, je prečastiti gospod Valentin Podgorc. Spominjam se nekaj njegovih pohvalnih pisem, enega o neki moji stvari, da je kabineto delo. Videli in slišali sem gospoda enkrat v Ljubljani na katoliškem shodu, kjer sem gospoda tudi opozoril nase, da me je našel in povabil s seboj na Koroško kisl mleko pit. Ko sem hodil leta 1929 po Koroškem, bi ga lahko prijel za besedo, pa ga nisem. Še obiskat ga nisem šel. Naj mi tega preveč ne zameri!

Tretji, ki sem mu stopil kot družbenemu delavcu blizu, je pokojni profesor in senator dr. Valentin Rožič. Pisal mi je prvič glede Mlade Brede v Idrijo leta 1912. Hvalil je to moje prvo večje delo in mi obljubil tudi izdaten honorar 1000 kron, ki sem ga prejel v obrokah. Ta Mlada Breda je bila tudi prvi moj tiskani rokopis v Mohorjevih knjigah, ki sem mu sam opravil korekturo. Danes seveda s to povestjo nisem več zadovoljen in mi je kar všeč, da je knjiga pošla. Danes nisem več zadovoljen niti z jezikom niti s snovjo. Svoječas je zadovoljila rajnega pisatelja Detelo, gospoda dr. Tominaška, deloma tudi gospoda Cvetka Golarja, katere-

Ko so zavele prve jesenske sape, smo pogrešali na klopi pred hišo staro Krznarjevo mamo. Vse poletje so hodili sedet na senčno-sončno mesto pred hišo, od koder so opazovali vaško življenje. S svojimi devetimi križi so bili še kar krepki, imeli so zelo dober spomin, brali so še vse časopise brez ocal. Do zadnjega so hodili še v cerkev po tolažbo k svojemu najboljšemu Sosedu.

Toda oktobra jih je zlomilo. Le nekaj dni so bili priklenjeni na posteljo. Vse so imeli že pripravljeno za smrt in tudi njihovo življenje je bilo vseskozi tako, da se jim ni bilo treba bati prestopiti praga v večnost. Zvonilo je ravno jutranjico dne 5. oktobra. Sklenili so roke k molitvi, a moliti niso več mogli. Mirno so zaspali, prav po pregovoru: „Kakršno življenje, taka smrt.“ Niso dočakali novega jutra — novega trpljenja, preselili so se v svet brez bolečin.

Na prvi petek meseca oktobra smo jih spremili na pokopališče. Pevski zbor je po vzpodbudnem nagovoru domačega župnika zapel žalostinko „Nad zvezdami“.

Prazno je mesto pred hišo in v hiši, a mi, ki smo ljubili Krznarjevo mamo, ne bomo pozabili nanje.

Celih 50 let so bili vdova. Sami so oskrbovali hišo, posestvo in štiri nedorasle otroke. S pridnim delom in molitvijo so izprosili blagoslova svoji hiši. Vpisali so se tudi v Tretji red sv. Frančiška, da bi se v krščanskem življenju še bolj izpopolnili.

Druga svetovna vojna je zelo prizadela Krznarjevo hišo. Izgubili so dva nečaka in hčer Rezo. Sina in drugo hčer pa so odvedli v taborišče. Kelih bridkosti pa s tem zanje še ni bil izpraznjen. Pred petimi leti so izgubili sina Jozo in pred tremi let še Roka.

Letos, za sveto Nežo, svojo patrono, so še prav lepo opravljali 90-letnico. Nihče izmed častilcev pa tedaj ni mislil, da letu Krznarjeve mame ne bo več. Posebno vsi prosvetni delavci se jih hvaležno spominjajo. Saj je v njih hiši bil vedno prostor za skušnje, pevске vaje itd. S svojo ljubeznivostjo in prijaznostjo so si pridobili mnogo prijateljev. Nikogar niso razžalili, nikomur bili v jezi. Res pravi vzgled krščanskega življenja!

Draga Krznarjeva mama, Bog bodi vaše plačil! Saj se boste za devetdeset let neprestanega, vdano prenašane trpljenja vso večnost radovali.

RAKOLE

(Vesoljni potop pričakujemo)

Šele pred par leti so osušili veliko močvirje med Dravskim dvorom in Rakolami. Tam, kjer je še pred malo časa stala voda ali rasla le kislava trava, je danes okoli 80 hektarjev rodovitne zemlje, ki daje velike množine krme, krompirja in tudi žita.

Letos pa smo nekoliko z nezaupanjem opazovali meričnike, ki so nekaj merili pod našo vasjo ob Dravi. Ko pa smo izvedeli, kaj nameravajo, pa nas je postalo kar strah. Velika elektrarna, ki bo zgrajena pod velikovskim mostom, bo potrebovala enakomerni dotok vode in zaradi tega bo treba tudi tu Dravo zaježiti. Tako bo zaježena voda nastopila do naše vasi in bo verjetno nižji predel prišel že pod vodo. Seve bodo pod vodo vsa polja in vsi travniki, ki ležijo pod vasjo ob Dravi. Nekateri Rakolčani se že veselijo, da se bodo preselili v deželo Koromandijo, kjer bodo brez dela in brez skrbi dobro živeli na stroške „Draukraftwerke“.

mu se je povest sicer nekaj preveč vlekla, vlekla... Z gospodom dr. Rožičem pa sem ostal v prijateljskih odnosih še mnogo pozneje, lahko rečem, do njegove prezgodnje smrti, pa četudi sem njegov spis o Sv. Trojici bral z zrela hudomušnostjo in ga tudi tako v veseli družbi nekoč tolmačil. Bog mi greh odpusti, dragi Valentin!

Četrto moje znanje pri Mohorjevi družbi sem sklenil z gospodom dr. Francetom Kotnikom. Kakor mi je gospod nekoč sam zaupal, me je spoznal ob priliki dijaškega sestanka v Gorici in na poti do Hude Južine. Kot z družbenim blagajnikom sem stopil z njim v zvezo za svoje večerniške povesti. Potožil sem gospodu, da utegne postati moj honorar za povest, ki nanj čakam, za tretjino manjši, kakor bi bil, če bi mi izplačali delo, ko so ga potrdili. Res se je to zgodilo spričo tedaj sahnéce valute. Bog z valuto! Ostal sem gospodu nadzorniku prijazen delavec, slej ko prej do Solarjevega Cvetja, kjer sem dozdaj izdal izbranega Gregorčiča in Simona Jenka.

Več kot zunanje pisateljsko znanje pa sem sklenil s petim gospodom, urednikom (Dalje na 5. strani)

Delo v sadovnjaku

Bogat pridelek sadja bo kmalu pod streho. Nabrali smo dovolj sadja za dom in boljše obrali za prodajo. Za naše majhne količine namiznega sadja je najbolj primerno, da ga čimprej prodamo. Res bi spomlad dobili več za kg dobro prezimljenega ali ohranjenega namiznega sadja, a mi še vedno nimamo zato potrebnih skladišč, v katerih bi bilo sadje spomlad skoraj tako sočno, kot smo ga v jeseni vložili. Taka podzemna skladišča ali silosi so potrebni zlasti za tiste kraje, kjer je za sadjarstvo bolj primerna lega, še bolj, kjer je res napredno sadjarstvo.

Že pred zadnjo vojno smo bili kmetje na obisku na vinarsko-sadjarški šoli pri Mariboru, kjer smo si ogledali veliko podzemno skladišče. Šola pa je imela res lepo urejene sadovnjake in je poleg domačega pridelka bilo prostora za nekaj vagonov sadja, kamor so pripeljali kmetje-sadjarji iz brane sorte, pripravljene za prodajo v pomladnih mesecih. Strokovnjaki so nadzorovali skladiščenje, dnevno merili toploto in

Poleg tega pa čaka gospodarja nega sadnega drevja v jeseni. Letos sadno drevje lepo dozoreva in listje počasi odpada. Le tako bodo sokovi ali raztopljena hrana, ki je še v svežem listju, prešli v korenine od koder se bodo spomlad na klic toplih sončnih žarkov zopet počasi dvigali nazaj v veje in vejice, na katerih je popje, iz katerega se bo razvil cvet, list ali nova mladika. Ako pa vsled močne slane listje predčasno odpade, ima drevo dvojno škodo: nedozorele mladike in na njih popje je brez koristi in drevo izgubi veliko dragocene hrane. Če bi listje pod drevjem segnilo-strohnelo, bi zemlji vrnil vsaj nekaj teh snovi. Po navadi pa listje že v jeseni pograbimo in porabimo za nastilj. Ni pa gotovo, da bo ravno ta gnoj zopet prišel nazaj v sadovnjak.

Pri spravljajanju pridelka smo morda opazili, da je bil sad na katerem drevesu bolj krčljiv, neenakomerno razvit in tudi v shrambi manj trpežen. Poleg tega je morda tudi na drevesu ostalo več ali manj temnih, zgrbančenih in drobnih sadov, ki se še ved-

Za gospodarstvo:

gnojnične črpalke in gnojnične sode, slamoreznice, elektro-, bencin- in dizelmotorje, pluge in brane za konjsko vprego in traktor, drobilnice in stiskalnice za sadje, škropilnice za sadje, in molzne stroje.

Za gospodinjstvo:

šivalne stroje, pralne stroje, krušne peči, električne peči, električne in kombinirane šteditelje, parilne kotle (Dämpfer), kotle za kuhanje žganja, posnemalnice in pinje na ročni in elektr. pogon, (Staubsauger).

Za tehniko:

motorna kolesa znamk: Puch, KTM, Horex, Viktoria Halleiner- in Puch-Mopedi moška, ženska in športna kolesa, radio, elektromaterial in glasbene instrumente.

Ugodni plačilni pogoji. — Zahtevajte tudi cenik in pojasnila.

Johann Lomšek

ŠT. LIPŠ (Tichoja 2). — P. Eberndorf

s primernim zračenjem skrbeli, da je bila v prostoru enakomerna vlaga, ki je varovala sadje, da ni zvenelo in s tem izgubilo na teži. Le tako je sadje dobro prezimilo in kolikor mogoče ohranilo vse lastnosti dobrega namiznega sadja.

Sadje je bilo odbrano in previdno naloženo v tako imenovane holandske zabojе, ki so bili drug na drugem naloženi do stroja. Na zaboju je bila napisana vrsta sadja in lastnik. Spomlad so zaboj za zabojem pregledali tako, da so sadje zdevali na slamo ali lesno volno, odstranili gnile in nagnite sadove ter zopet previdno zdevali nazaj v zaboj. Boljše vrste in po želji kupca pa so vsako posebej zavili v papir in tako tesno naložili nazaj v s papirjem obložen zaboj. Tako zavito sadje se še manj izdiha, to je: še manj izgubi na teži. Zato je tudi bolj sočno in več vredno. V drugem slučaju pa sad, ki gnije, ne okuži drugih sadov, ker je zavito v papir.

Tudi mi, ki smo ga pridelali le za dom, je treba, da ga shranimo v hladni, primer- no vlažni, zračni, snažni in temni shrambi. Sadje ima tudi to lastnost, da nase potegne duh po gnilobi, plesni itd.

Potrebno je tudi, da si naprešamo nekoliko dobrega mošta zase in za delavce. Nekaj ga bomo tudi rabili za domač kis in morda tudi nekaj prekuhali v žganje, ki je tudi pri vsaki hiši potrebno vsaj za zdravilo.

Je spominov na Mohorjevo družbo

(Nadaljevanje s 4. strani)

Mohorjevih knjig, župnikom v p. F. S. Finžgarjem. Finžgarja sem poznal kot pisatelja in ga cenil. V Sori sem spoznal v njem tudi človeka, gostoljubnega gospoda in gostitelja, ki mu vem zahvalo prav do zadnjega. Celo nekake naočnike mi je podaril, ko sem prišel nekoč k njemu brez svojih ubitih. Prav od srca sem se zveselil, ko je postal urednik družinskega lista Mladike in Mohorjevih knjig.

Njemu kot uredniku sem znošil skrbno spisane svoje rokopise o Božjih mejnikih, Petru Markoviču in povest Umreti nočejo. V Finžgarju sem našel več kot doslej pri drugih urednikih. Mož je znal slovstveno soditi in svetovati, kaj in kako je treba pisati. Bil mi je vedno tudi imeniten oblikovni svetovalec, čeprav gleda svet tudi kot jezikovni mojster nekaj drugače kakor jaz. Rad mu priznam, da je besedo moje povesti tu pa tam okrepil, nikdar pa ne brez moje- ga dovoljenja in vedenja, celo oporekanja, kakor je že navada med prijaznimi ljudmi.

no trdno držijo na vejicah in bodo odpadli šele spomlad, ko bo drevje brstelo in ozele- nelo. To je bolezen, ki jo imenujemo „monilijo“. V takem sadu so „troši“ (seme) te bolezni, ki v vlažni zemlji vzkaliijo in zopet pridejo nazaj v razvijajoče sadove. Tu se zarijejo in sad za sadom uničijo. Zato je najboljše, če tako sadje že v jeseni potrga- mo in sežgemo.

Že sedaj določimo količino hlevskega gnoja in ga kmalu raztrosimo po sadovnjaku. Morda bo po nekaj letih zopet potrebno apnenje. Kar v jeseni apnimo, da se apno do pomladi popolnoma raztopi in poraz- gubi v zemlji, kjer pomaga pripravljati hrano za rast drevja v novi vegetacijski do- bi (to je doba rasti od vigradi do jeseni).

Staro drevje, ki je odpovedalo in se suši, je najboljše že v jeseni izkopati. Če je bilo drevo v vrsti in pravi razdalji, pustimo jamo odprto, da se zemlja globoko prezrača, raz- zebe in tako že naravnim potom prerahlja. Utrujena in manj rodovitna spodnja plast se izboljša in iz ostankov korenin izpuhtijo škodljivi plini. Le tedaj bomo zopet smeli in to šele spomlad, na isto mesto posaditi mlado sadno drevesce. Prav je, da naredimo nekoliko večjo jamo, ki jo spomlad napol- nimo z dobro pregnojeno zemljo ali še boljše s kompostom. Iz te zaloge bodo kore- ninice srkale potrebno hrano za rast v prvi razvojni dobi in jo pošiljale v vejice, kjer je list, cvet in sad.

Mož se je umaknil v zaslužni pokoj — jaz sem pustil pero. Težko pišem, nekoliko tudi zato, ker čutim, da časovno zaostajam. Z veseljem pa sem sprejel povabilo novega družbinega urednika gospoda dr. Jožeta Pogačnika, da se odzovem vsaj s to malostjo Koledarju, ki ga prebiram leto za letom z nezmanjšano ljubeznijo.

Grešil pa bi, če ne bi opomnil še dvoje imen, ki so v zvezi z mojim pisateljskim de- lom za Mohorjeve knjige.

Prvo je ime rajnega gosp. Jožeta Fabija- na, župnika pri Sv. Luciji na Mostu. On je kot prvi moje ime priporočil Družbi, on je kupoval Mlado Bredo, da jo je brez plačila delil v strelne jarke, on je bil, ki je do zad- njega verjel v moj pripovedni dar. Bog mu plačaj!

Bog plačaj še tistemu drugemu, ki mi je bil naklonjen in mi je tudi gladil pot pri Družbi. Pa saj nisem in nočem biti samo- priden! Molčati o njem pa le ne morem. Moj veliki prijatelj, ki mi je pot ugledil v Mohorjeve knjige, je bil naš veliki Janez Evangelist Krek! Slava mu!

(Iz Mohorjevega Koledarja za leto 1938)

Našim gospodinjam

Čebula — tudi zdravilo

Čebula je splošno znana vrtna rastlina iz družine lili; njena domovina je najbrže No- tranja Azija, od koder so jo prenesli v Pred- njo Azijo in Egipt.

Cvete od junija do avgusta. Nabiramo jo v jeseni.

Čebula vsebuje hlapno olje, precej rud- ninskih snovi, vitaminov, inulin in nek rast- linski hormon. Vse to pospešuje meno sno- vi, izločanje vode, vpliva na kožo, žleze in sluznice.

Zmerno uživanje sveže čebule pospešuje izločanje vode, prebavo in tek, odstranja ve- trove in vpliva blagodejno na živčevje, ki ga krepi.

V mleku vkuhanu priporočajo kot uspeš- no sredstvo pri bolečinah v želodcu in tre- buhu kakor tudi pri glistah. Ali pa nareži čebulo v četrt litra vode in jo pusti čez noč. Nato jo precedi in pij 3 do 4 dni.

Pečena ali z vodo pomešana zmečkana če- bula, in sok, ki ga namažemo na plateno krpo, je dobro sredstvo (obkladki) pri o- trdelih žlezah (furunkulih), oteklinah, ozeb-

linah, opeklinah, oparnosti, razpokani koži, pikih žuželk in bolečinah v ušesih.

Pečena in v drobne ploščice zrezana (pol zjutraj in pol zvečer) ter v pol litru sladkor- ne vode skušana čebula pospešuje izmečke. Zaradi tega jo priporočajo pri zsluženju pljuč, kašlju, hripavosti itd. Za zdravilo pij zjutraj in zvečer po 1 skodelico te vode.

Prav tako sok, ki mu dodaš sladkorja, po- mirjuje bolečine v prsih, lajša kašelj in na- duho. Priporočajo ga pri raznih pljučnih boleznih in prehladih. Za zdravilo jemlji 1 kavino žličko soka večkrat na dan.

Čebulno tinkturo, ki jo pripraviš tako, da namakaš zmečkano čebulo v alkoholu, jemlješ pri slabi prebavi po 10 do 15 kap- ljic 3 krat na dan.

Sirup (čebulin sok in med) zdravi prehl- ajena dihal (hripavost), vnetje v grlu, ka- šelj, krvavo bluvanje itd. Sirupa jemlji vsa- ki dve uri 1 veliko žlico.

Zvečiti svežo čebulo priporočajo pri vnet- ju mandlov.

KUHINJA

Ohrovtove rezine. — 10 dkg presnega mas- la, 4 jajca, 4 v mleku namočene žemlje, gla- vico ohrovt, 4 dkg masti, 15 dkg čebule, nekaj zrn česna, žlico peteršilja, 10 dkg gnjati. — Maslo in rumenjake penasto vmešaj, primešaj namočene, ožete, pre- tlačene žemlje, na rezance zrezan ohrovt, ki si ga prepražila s čebulo in peteršiljem na masti z nekoliko juhe ali vode. Osoli ter zamešaj končno sneg z drobno nakockano gnjati. Razravnaj zmes 2 cm debelo na pomaščeno pločevino ter speci v neprévroči pečici. Pečene zreži na rezine in serviraj s toplo krompirjevo solato.

Ocvrte gobe. Klobuke velikih gob očisti,

razreži na dva prsta široke rezine, potresi z zelenim sesekljanim peteršiljem, strtim čes- nom, soljo in poprom. Razsoljene rahlo ožmi med dvema krožnikoma. Potem poma- kaj posamezne kosce v jajčno testo ter jih ocvri v vroči masti ali speci v presnem ma- slu.

Jajčno testo: 3 osminke 1 mleka, pol 1 mo- ke, sol, 2 rumenjaka in 2 beljaka. V mlačno mleko daj sol, moko in rumenjaka — žvrk- ljaj v gladko testo, ki mu vmešaj trd sneg beljakov. Če uporabiš jajčno testo za poma- kanje sadja za cvrenje, dodaj tudi žlico slad- korja. Če pa ga uporabiš za pečenjak, mu moraš dodati še malo mleka.

Z LETALI VOZIJO PIVO NA ŠVEDSKO

(Nadaljevanje s 3. strani)

pa pitje žganja v samotni povzroča le žalost, otopel obup.

Samo ena značilnost! Kadar pri nas napi- jemo, rečemo: „Na zdravje!“, Švedi pa re- čejo „Skal“, kar pomeni — mrtvaška loba- nja.

Vse omejitve točenja alkoholnih pijač ni- so nič pomagale, ker bolj so zmanjševali ko- ličino, ki si jo je smel vsak prebivalec naba- viti, toliko bolj so se zvišale stopnje alkohola v naravnost strupenih žganjih. Zato so se sedaj švedske oblasti odločile, da odpravijo večino prepovedi in dovolijo svoboden uvoz alkoholnih pijač iz inozemstva. Tako vidi- te na sliki sodčke ponižnega piva „Gosser“ iz Frankfurta, ki so ga pripeljali z letalom (v ozadju), da utešijo žejo švedskih ljubite- ljev piva. Nameravajo pospešiti tudi uvoz vin in na tem področju so Francija, Spani- ja, Jugoslavija in Italija že stavile konkret- ne ponudbe in začela se je borba za švedski vinski trg.

Uršulin sejem v Celovcu

Minuli ponedeljek je bil v Celovcu vsa- koletni tradicionalni Uršulin sejem. Ker je bilo dopoldne vreme še kar lepo, se je na- bralo mnogo ljudstva s podeželja, posebno iz Podjune in Roža. Bil je pravi slovenski tržni dan. Le malo je bilo slišati nemške go- vorice med kupčevalci.

Ves Novi trg in okoliške ulice so bile za- sedene s stojnicami, kjer so prodajali do- mači in tuji trgovci dobro in tudi manj vred- no blago. Trgovci so s hrapavimi glasovi hvalili in ponujali celo vrsto novotarij za kuhinjo, stanovanje in osebno porabo. Lju-

dje so dokaj pridno kupovali in verjetno je marsikoga bolela glava — doma, ko si je kupljeno blago natančneje ogledal. Sicer je stara navada, da ljudje zelo radi kupujejo na „kramah“. V naglici pa se prav pogosto zgodi, da nasedejo lepi in glasni besedi.

Najbolje pač le kupujemo pri trgovcih, ki jih dobro poznamo, kjer si blago lahko dodobra ogledamo, in ki oglašujejo tudi v našem listu.

Katere prednosti
Vam nudi

Teppichhaus Radlmayer

PRI NAKUPU PREPROG - PREGRINJAL - BLAGA ZA POHISTVO - NAMIZNEGA IN POSTELJNEGA PERILA

1 NAJVEČJO IZBIRO
2 PAZLJIVO POSTREZBO
3 NIZKE CENE - PLACILNE OLAŠJAVE

BELJAK-VILLACH - POSTGASSE 3 - TEL. 47-67

Župni uradi in gostinski obrati imajo posebne popuste!

Raznovrstne štedilni- ke, peči, si že sedaj oskrbite, sicer bo prepozno. — Samo v strokovni trgovini

Ing. M. Miklau
CELOVEC-KLAGENFURT, Domgasse 16
zraven stolne cerkve

Vso obleko **ZA JESEN** dobite poceni pri

WALCHER
CELOVEC-KLAGENFURT, 10.-Okt. Str.

Socialni pomen zasebne lastnine

Pri poudarjanju upravičenosti zasebne lastnine pa ne smemo pozabiti, kot smo že rekli, da je Bog svet ustvaril za VSE ljudi. Kot je že škof Ketteler povedal, bi lastninska pravica, če bi bila NEOMEJENA, če bi torej dovoljevala lastniku čuvati VSE za sebe, BILA NEPRESTAN ZLOČIN PROTI NARAVI, KER bi obrnila v zadoščenjen nenasitne pohlepnosti to, kar je Bog namenil v hrano vseh ljudi.

Cerkev je vedno učila, da „LASTNINA NALAGA DOLŽNOST“. Lastnina mora socialno koristiti! Premožni imajo resno odgovornost pred Bogom: svoje premoženje uživati in upravljati v dobro vseh. Za to trditev ne manjka dokazov v sv. pismu. (Naj omenimo samo priliko o bogatinu in ubogem Lazarju!)

V papeški okrožnici „Divini Redemptoris“ pa beremo:

„Naj bogati ne stavljajo svoje sreče v zemeljske dobrine in naj se ne posvečajo izključno samo pridobitvi teh dobrin, temveč naj se smatrajo za navadne upravnike premoženja, o katerem bodo dajali odgovor vrhovnemu Gospodarju. Naj jim njihovo bogastvo služi za dobra dela in naj ne pozabijo tega, kar imajo odvisnega, po evangelijskih zapovedih razdeliti med revne.“

„Naš „goriški slavček“ pesnik Simon Gregorčič pa je isto misel po domače povedal:

„Za vse je svet dovolj bogat
in vsi bi srečni bili,
če kruh delil bi z bratom brat
s prav srčnimi čutili!“

(Iz „Naše luči“)

KUKICA

Majsko jutro na otoku Ljubezni. Nikjer žive duše, nikjer nobene hiše, le bujna природа; morda od tod njegovo ime. Rdeči mak radovedno obrača glavo k soncu. Otoček je zelena oaza sredi Jadranskega morja. To jutro je morje povzelo barvo neba; neizmerna modrina jemlje vid in dviga srce in duha...

Tudi Kukica — morsko želvico — je toplo sonce privabilo iz objema morskih valov. Sprehaja se po pesku in se veseli življenja. Vzela sem jo v roko, takoj je skrila vse štiri, pa še glavico in repek pod oklep. Čez nekaj časa je previdno pokukala izpod oklepa in skušala zlestiti iz roke; strahoma sem jo izpustila in padla je v pesek. Bilo je pač tako, ker sva se bali druga druge.

Stari ribič, ki me je bil priveslal na otok Ljubezni, se je dobrohotno nasmehnil, ko sem želvico prinesla v čoln. Takoj se je skrila pod deske. On pa mi je ob prijetnem veslanju povedal marsikaj zanimivega o teh eksotičnih živali.

Baje je želv nad 200 vrst in doživijo starost do 300 let ali še več. Čez doraslo želvo lahko pelje voz, pa se ji ne more nič zgoditi. V puščavi se te živali nasitijo v kakšni oazi in nato izdrže tudi po ves mesec brez hrane. V glavnem poznamo puščavsko želvo, ki se hrani z zelenjem, in pa morsko želvo, katera je mesojedka. Med temi glavnimi vrstami pa

najdemo nešteto najrazličnejših želv od nerodne grške puščavske želve, ki živi na Balkanu, Indiji itd. pa do urne pisane želvice iz Južne Amerike, ki predstavlja okrasek v vsakem akvariju. Medtem ko je puščavska želva neokretna in lena žival, so morske vrste želv toliko bolj gibčne. Naša Kukica je kljub oklepu v vodi ali na pesku hitra kot martinček. Pa radovedna! Raca v primerni razdalji okrog človeka, toda slišati in videti hoče vse, kar se dogaja okoli nje. Od tod ime Kukica. Porisana je temno-sivo in zlato-rumeno. V bistri morski vodi, kjer sončni prameni prodirajo globoko, je njena barvitost v skladu z morskim dnom — tako se zavaruje pred zasledovalci.

Groza me je obšla, ko mi je ribič pripovedoval, kaj vse morajo te živali pretrpeti v naravi in kako se boje za svoj obstoj. Samo trdoživosti in pa dejstvu, da zleže samica vsako leto preko sto jajc, je pripisati, da te danes najstarejše živali še niso izumrle. Samica izkoplje primerno jamico v pesek, zleže jajčka — okrogla in trda kot orehi — in jamico zopet s krempljčki tako zadela, da je prav nič ni opaziti. Čez približno dva meseca sončni žarki izvale mladiče in iz jamice prilezejo nadvse ljubke mlade želvice. Oklep je sicer še mehak, se pa strdi že po nekaj dneh.

Želvi srečejo po življenju vse druge živali, od

ča strasti, predsodkov, ki so v oblasi napuha in častihlepa.

Kritika je nevarna iskra, ki lahko povzroči eksplozijo samoljubnosti; eksplozijo, ki lahko povzroči tudi smrt. Kritika je povzročila, da je Thomas Hardy, eden najboljših angleških pisateljev, za vedno odložil pero in nehal pisati romane. Benjamin Franklin je bil v mladosti tako ognjevit, kot je bil pozneje v starosti diplomatsko usmerjen. Bil je tako spreten v občevaranju z ljudmi, da so ga poslali kot poslanika v Francijo. Kaj je bila skrivnost njegovega uspeha? Ne govoriti o nikomur nič slabega, o vseh pa povedati kaj dobrega, kolikor je to pač možno. Vsak bedak je dober za kritiko in za obsojanje. Razumevanje in odpustanje pa dičita le ljudi, ki imajo razvit značaj in razum. Velik človek, pravi Carlyle, dokazuje svojo veličino z načinom, kako zna občevarati z majhnimi ljudmi.

Ne obsojajmo, rajši razumevajmo! Hitro se bomo prepričali, da je mnogo bolj koristno razumeti, kakor pa obsojati in to nam bo pridobilo mnogo simpatij in prijaznosti. Vse razumeti je toliko kakor vse opustiti, pravi pregovor in dr. Johnson je navadno rekel: „Gospodje, Bog ne sodi človeka prej kakor ob njegovi smrti; zakaj naj bi ga mi sodili prej?“

Ob spominih na rajne, bodimo družina živih

Jesenska narava se pripravlja za zimski počitek. Orumenelo listje je padlo in zlato-rumena listnata preproga pokriva še travnike, kjer je ponekod slana že ožgala travo.

Kmet je pospravil svoje poljske pridelke. Jesenska paša gre h koncu in kmalu se bodo zaprla hlevska vrata skoraj za pol leta.

V ta čas je Cerkev postavila praznik Vseh svetih in Vseh vernih duš. Zadnje jesensko cvetje prinašajo na pokopališča. Krizantema je znak nagrobnega kinča. V dolgih procesijah prihajajo verniki ta dan k popoldanskemu cerkvenemu opravilu. Ni običajnega veselega razgovora med potniki na poslednje počivališče. Nekam potopljeni v globoke misli gremo poleg drugega na kraj, kjer so naši pokojni svojci, ki nam ta dan bolj glasno kakor drugače kličejo: „To, kar ste vi, smo bili tudi mi“. Ob okrašenem grobu, na katerem gorijo svečke, se zbirata dva ali večerih celo trije rodovi, zatopljeni v spomin na svoje drage. Mati in oče počivata v domači zemlji in le nagrobni spomenik nakazuje mali prostorček, ki ga človek še potrebuje po koncu svojega življenja. Pri vseh

pa ni tako. Misli marsikaterega romajo daleč po svetu, tja k neznanemu grobu očeta ali brata, sina ali ženina, ki je šel in se ni več vrnil. In ravno na dan Vseh svetih vsi začutimo potrebo, da smo vsaj duhovno združeni s svojimi dragimi, kjerkoli že naj počivajo njihova trupla. Zdi se nam, da ima pridigar ravno na ta dan najbolj hvalečne poslušalce v cerkvi. Morda nikdar v letu niso cerkve tako polne kot ravno na ta dan. Naj bi spomin na grobovih zajel tudi vse naše rojake, ki počivajo po vsem svetu. Morda ni bilo nikdar cvetke na njihovih grobovih. Naj tudi nje zajame naš spomin, naj tudi nje zajame naša molitev. Tudi oni so del naše celote in mogoče so nam vsem resen opomin, da svojo besedo z večjo ljubeznijo ljubimo, jo gojimo in ji služimo, ker nam je še ohranila to domovino ali nam jo vrnila. Tako bodo naše misli tudi na ta dan romale k našim rajnim rojakom in znancem v taborišča, kjer smo pred leti ravno ob tem prazniku najbolj občutili, da smo brezdomci, ki niti ne smemo in ne morejo stopiti h grobovom svojih dragih. Bodimo torej v molitvi za rajne skupna družina živih!

domače mačke pa do morskega psa. Želva nima nobenega orožja, da bi se branila. Edino, kar more storiti je, da se skrije pod oklep. Navadno se s tem tudi ubrani, toda morski volk jo pogoltne celo, mačka s kremplji izdolbe mehko meso, orel jo odnese visoko v zrak in spusti na ostro skalovje, ki ji prebije oklep in nato jo s kljunom še živo raztrga.

Največji sovražnik želv pa je človek. Lovci na želve navadno obogate pri tem. Zelve love predvsem zaradi slastnega mesa — želvina juha je znana delikatesa — pa tudi zaradi dragocene roževine, iz katere izdelujejo glavnike, gumbe, okraske, peplnike itd. V Indiji in na Ceylonu love predvsem samice in jim odjemljejo jajca; iz rumenjakov izdelujejo olja za lepotečna sredstva. Na Balkanu

Po tem ko je na živinski razstavi v Floridi (USA) mala Linda Stuart pri tekmovanju kmečke mladine odnesla prvo nagrado s svojim lepo osnaženim teličkom, je utrujena zaspala na plečih svojega negovanca. (AND)

uporabljajo želvine oklepe za izdelavo tamburic. V vzhodnih deželah krasi z njimi hišne duri, kakor pri nas n. pr. obešamo podkvice, ki naj prinese srečo.

Tako sva ob zanimivem kramljanju priveslala nazaj v Trst. Živalica je zvedavo kukala izpod deske, sklenila sem, da jo ponesem s seboj na Koroško, saj zimo itak prespi v mahu. Plavalna bo na varnem v akvariju. Preštela sva z ribičem njene okraske školjčene oblike, s katerimi je porisan njen oklep. Po tem sodeč je stara okrog 13 let — prava smrklija; če ostane pri življenju, lahko preživi še štiri človeška pokolenja.

Preveč bi bilo razlagati, kako sem jo skrivala v svoji sobici, še celo pred sestro, kako žele pred drugimi stanovalci v villi. Nisem hotela, da bi kdo smatral mojo ljubezen do živali za neumnost.

Tudi želvica najbrže še ni bila videla človeka. Ždela je vse dni skrita pod omaro.

Zdaj pa novo vprašanje: kako jo prenesti domov? Znano je, da zaradi bolezni ni dovoljeno nositi živali preko meje. Oskrbela sem ji primerno škatlico, pa hajd domov. V vlaku pa je kaj hitro začela škralbljati po svoji tesni kletki, da so sopotniki postali pozorni. Pomirila sem jih in jo pokazala, pa so se takoj zavzeli zanjo.

MLADINA PIŠE:

Kako sem bil prvič čebelar

Prišel sem poleti iz šole domov in sestra je bila sama doma. Tožiti mi začne, da so rojile čebele že ob deveti uri dopoldne in da bodo odletele, ker ne bo nobenega moškega pred večerom domov. Smilil se mi je tako lep roj prvak, ki je imel najmanj 3 do 4 kg. Ogledovala sva sedaj čebele, sedaj čebelnjak. V duhu sva že videla, kako bodo odletele.

Kar me prime sestra za ramo in reče: „Rudi, ognji jih v panj ti, boš že kako! Boš videl, kako bo ata vesel, ko pride iz službe domov!“ Nezaupno sem pogledal sestro, še bolj plašno pa čebele, kajti pogumna nisem imel. Zopet me sestra vzpodbuja, toda nisem se ganil. Pa se začne smejati, rekoč: „Rudi, tako velik fant, pa si tako plašen kakor zajec. Boš videl, kako se bo ata iz tebe norčeval, ko pride domov.“ Da bi se zvečer posmehovali meni, ki sem se imel že za fanta! Nak! Bil sem pripravljen, da ogrnem čebele v panj.

Šel sem v čebelnjak, pripravil panj, pokril sem se z mrežasto kapo, sestra je pa pazila na čebele. Navezal sem panj na kol, ker so bile čebele najmanj 4 m visoko na drevesu. Nisem vedel, kako bi začel. Pa se domisli sestra in pravi: „Rudi, ti drži panj pod rojem, jaz bom pa z drugim kolom udarila po veji in bo takoj roj v panju.“ Kakor rešilni angel se mi je zdela sestra v tem hipu.

Prav lepo držim panj, sestra pa udari s kolom po veji. Sedaj pa, o groza! Ves roj čebel se mi je vsul za vrat. Spustil sem panj in začel bežati, a čebel se nikakor nisem mogel otepti. Jokal sem od bolečine in sramote. Ker sem v zmedenosti potegnil mrežasto kapo z glave, so mi čebele opikale ves obraz. Ko sem se vrnil, nisem našel roja. Sestra se mi je smejala, ker sem moral z rokami dvigniti trepalnice, da sem jo videl.

Očetu bi ne bila povedala ničesar, pa me je izdal moj čudni, debeli obraz; a rekel nič ni, le smejala so se mi vsi.

En teden po tem neveselem dogodku so zopet rojile čebele. Ogrnil sem jih jaz, toda pod očetovim nadzorstvom. Daroval je panj in čebele meni, jaz sem jih pa v jeseni prodal in še danes hranim nekaj denarja, ki sem ga dobil zanje. Večkrat se spomnim dneva, ko sem bil prvič čebelar.

Kako si pridobiš prijateljev

(Nadaljevanje)

Teodor Roosevelt je pripovedoval, da, kadar je kot predsednik naletel na kako težko oviro, je imel navado, je pogledal na veliko Lincolnovo sliko, ki je visela nad njegovo pisalno mizo, ter se vprašal, kaj bi naredil Lincoln, če bi bil na njegovem mestu.

Ali bi vam ugajalo, če bi kdo sklenil spremeniti sistem, kontrolirati se ter se poboljšati? Kako ne! Toda zakaj ne bi začeli kar pri sebi? Z osebnega vidika je to mnogo bolj koristno, kakor pa skušati spremeniti druge in tudi precej manj nevarno.

Ko začenja človek bitko s samim seboj, pravi Browning, začenja prav in nekaj velja. Za napredek je seveda treba časa. Če se boste najprej sami izpopolnili, potem imate šele pravico kritizirati druge.

Ko sem bil še mlad, pravi pisatelj, sem v svoji vrtoglavošči pisal nekega dne pismo Rihardu Hardingu Dawisu. Harding Davis je bil slaven pisatelj in njegova zvezda je takrat živo blestela na ameriškem literarnem nebu. Moral sem pisati za revije članke o ameriških pisateljih ter sem prosil Dawisa, da mi nekaj pove o svoji delovni me-

todi. Nekaj tednov prej sem prejel od nekoga pismo, ki je na koncu imelo pripombo: „Diktirano, a ne prečitano.“ Pripomba je name naredila odličen vtis. Moj dopisnik je moral biti zelo zaposlen in važna osebnost, sem sklepal. Jaz seveda nisem bil. Imel sem pa bedasto misel, da bo slična moja pripomba naredila enak vtis na Dawisa. Zato sem ob koncu pisma pristavil domišljavo pripombo: „Diktirano, a ne prečitano.“

Pisatelj mi ni nikoli odgovoril, pač pa mi je vrnil pismo s sledečo pripombo: „Vaša neotesanost se more meriti le s pomanjkanjem vaše vzgoje.“ Brez dvoma sem ustrelil kozla ter si zaslužil nauk. Toda končno sem bil tudi jaz človek in sem bil užaljen. Ko sem deset let nato slišal o smrti pisatelja Dawisa, je bila moja edina misel — in tega se sramujem — misel na nauk, ki mi ga je dal pisatelj. Če se torej hočemo izogniti užaljenosti, ki lahko traja desetletja, se zdržimo prenapetih kritik ter obsojanja, tudi če naš bližnji to katerikrat zasluži. Pri občevaranju z znanci, pomnimo, da nimamo opravka z bitji, ki jih vodi le logika, temveč z bitji, ki so dostikrat igra-

(Dalje na 8. strani)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

THOMAS MANN:

Moja mlada leta

Rodil sem se leta 1875 v Lübecku kot drugi sin trgovca in senatorja svobodnega mesta Johanna Heinricha Manna in njegove žene Julije da Silva-Bruhns. Medtem ko so bili moj oče, dedje in pradedje lübecki meščani, je moja mati zagledala luč sveta v Rio de Janeiru kot hči nekega nemškega posestnika plantaž in neke portugalsko-kreolske Braziljanke in je bila v njenem sedmem letu presajena v Nemčijo. Bila je izrazit romanski tip, v mladosti je bila zelo občudovana lepota in imela izreden dar za glasbo. Če se vprašam po dednem izvoru mojih lastnosti, moram pomisliti na sloviti Goethejev verz in ugotoviti, da imamo po očetu „resnost v življenjskem ravnanju“, a „veselo srce“, to je umetniško miselno smer, „veselje do izmišljanja“ — in to v najširšem pomenu besede — pa po materi.

Moja otroška doba je bila varna in srečna. Bilo nas je petorica otrok, trije dečki in dve sestrici, doraščali smo v elegantni hiši v mestu, ki jo je moj oče zgradil zase in za svojce, uživali smo pa še drugi dom v stari družinski hiši pri Marijini cerkvi, v kateri je živela sama moja stara mati po očetovi strani. Danes je to kot „Hiša Buddenbrookov“ predmet radovednosti tujcev.

Najsvetlejši časi moje mladosti so pa bile poletne počitnice v Travemünde, dopoldnevi s kopanjem na peščeni obali tega zaliva. Vzhodnega morja in s popoldnevi ob vzhodu s skoraj isto strastjo ljubljenega glasbenega paviljona nasproti hotelskega poslopja. Negovana, zaščiteni, nepretirani idiličnosti tega bivanja, kosila v hotelski jedilnici ob table d' hote s svojim zapovrstjem jedi, so mi nepopisno prijali; dajali so potuho mojemu naravnemu nagnjenju k sanjavi lenobnosti, ki je bila šele v kasnejših časih z bolečino popravljen; in ko je bilo sprva neskončnih štirih tednov konec in je bilo treba iti domov v vsakdanjost, so bila moja prsa raztrgana od mehkega občutka samopomilovanja.

Šola mi je bila vedno odvrtna in njenim zahtevam nisem nikoli zadostil. Zaničeval sem vso njeno vzdušje, kritiziral sem navade njenih oblastnikov in kmalu sem se znašel v neke vrste literarni opoziciji proti njenemu duhu, njeni disciplini in njenim vežbalnim metodam. Moja ravnodušnost, morda potrebna za moj poseben način rasti, moja potreba po obilici prostega časa za brezdelje in tiho branje; neka resnična lenobnost mojega duha, zaradi katere še danes trpim, so mi zasovražili učno obveznost in me privedli tako daleč, da sem temasto šel preko nje. Morda bi bila humanistična učna smer primernejša mojim duševnim potrebam. Določen za trgovca, — v začetku gotovo tudi za dediča firme — sem obiskoval realno gimnazijo „Katharineus“, toda dokopal sem se le do spričevala, ki mi

je dajalo pravico na skrajšano vojaško službo kot „enoletni prostovoljec“, to se pravi prišel sem le do prehoda v zadnji razred.

Pri učiteljih mi je zelo škodovalo to, da sem „pesnil“. V tem pogledu nisem bil dovolj obziren, najbrž iz domišljavosti. Romanca o junaški smrti Arija, „Paete, non dolet“, s katero sem se ponašal pred nekim sošolcem in katero je ta pol iz občudovanja, pol iz zlobe, izročil razredniku, je mojim predstojnikom še v nižji gimnaziji jasno pokazala moje posebnosti, ki so nasprotovale vsakemu službenemu redu. Začel sem z otroškimi dramami, ki sem jih s svojimi mlajšimi bratci predvajal staršem in tetam. Sledile so pesmi na nekega dragega prijatelja, ki je pod imenom Hans Hansen v „Tonio Kröger“ zadobil nekako simbolično življenje, osebno pa se je pozneje vdal pi-jaci in v Afriki žalostno končal. Kaj je postalo iz dekleta z rjavo kito, ki je bila moj

podobne dogodke, kar jih je bilo videti tod, je več kot stoletna trgovina z žitom šla v likvidacijo.

Tudi hiša v mestu je bila prodana, podobno kot že prej dom stare matere, in prostorni dom, kjer so na parketnih tleh plesne dvorane častniki garnizije dvorili hčeram mestnih patricijev, smo zamenjali s skromnejšim domom, v vili z vrtom pred mestnimi vrati. Kmalu pa je moja mati vobče zapustila mesto. Ljubila je jug, gore, Monakovo, ki ga je spoznala na potovanjih z mojim očetom, in se je z mlajšimi brati in sestrami preselila tja, dočim je mene, da dovršim svoje gimnazijske študije, pustila v oskrbi pri nekem gimnazijskem profesorju, skupno z mladimi plemiči in posestniškimi sinovi z Mekleburške in Holsteina, ki so v Lübecku obiskovali šolo.

Te čase imam v vedrem spominu. „Zavod“ ni ničesar pričakoval od mene, prepustil me je moji usodi, ki je meni samemu bila zelo nejasna, katere negotovost pa, čeprav sem bil sicer kljub vsemu pri pameti in zdrav, me ni prav nič težila. Odsedel sem šolske ure, v ostalem sem pa živel tako rekoč na svobodi in sem se dobro razumel s svo-

di toplo, bodrilno pismo Richarda Dehmela, in nekoliko pozneje celo osebni obisk občudovanega pesnika.

Moje službovanje v uradu, ki sem ga smatral za zgolj začasno rešitev v zadregi, se je po enoletni dobi končalo. S pomočjo odvetnika, ki je bil svetovalec moje matere in je nekako dobil zaupanje vame, sem zopet dosegel svobodo. Z njenim privoljenjem sem izjavil, da hočem postati „časnikar“ in sem se vpisal kot slušatelj na različne monakovske visoke šole, na univerzo in na politehniko in obiskoval predavanja, ki so se zdela primerna, da mi nudijo neko pripravo za moj nekoliko neopredeljeni poklic: predavanja iz zgodovine, narodnega gospodarstva, umetnostne in literarne zgodovine, ki sem jih nekaj časa redno in ne čisto brez haska obiskoval. (Dalje prih.)

Krizanteme

Jesen je pokrivala s sivo meglo njive in vrtove že tretje leto, odkar ni več Jozeja in Anzeja. Mati Zefa je bila te jesenske megle vedno vesela. Zdelo se ji je, kot da nevidna roka pregrinja z mehko odejo njene krizanteme, katere je s toplo materinsko ljubeznijo negovala za svoja dva sinova, ki sta se sicer vrnili iz vojske, — a bolezen, posledica strašnih dni pri Stalingradu, je oba potem položila pod rušo.

O, da le v domači zemlji počivata, draga sinova — je pomislila vedno — in mati Zefa je rahlo šla z roko preko glavč razcvitajočih se cvetlic pozne jeseni.

„Lepo se razcvitajo letos bele krizanteme“, in Zefine misli so objele Jozeja in Anzeja. V duhu je že spletala dva venca, da jih položi na glavo grobov, in zvijala dva šopka za srci otrok pod rušo.

„Bog jima daj večni mir“ je vzdihovala, ko je po večerih pokrivala gredo s plahto, da bi slana ne pomorila cvetic.

„Saj je do Vseh svetih le še nekaj dni. Hm, kako je nocoj hladno!“ je streslo mater Zefo. „Ah, moje krizanteme, ne bo vas ne, slana“, in skrbno jih je ogrnila.

Zefo je stresala mrzlca. „Kaj pa hodiš v večernem mrazu brez jopiča, ko si tako slaba,“ jo je pokaral mož, v skrbi zanjo.

Zjutraj Zefa ni vstala. Huda vročina ji je vzel vso moč.

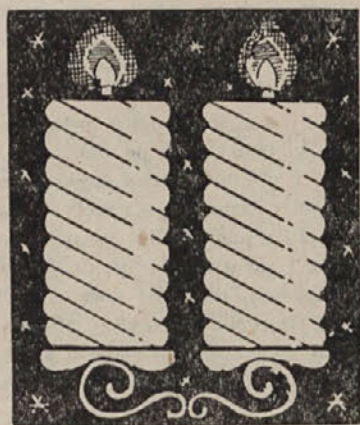
„Hanža“, je slabotno dejala možu, „pogrni zvečer krizanteme...“

Ko je prišel zdravnik, je dejal: „Pljučnica, in srce peša.“ — Zefa je v blodnjah govorila z Anzejem in Jozejem. Dva dni pred Vsemi svetimi je v Gospodu zaspala.

Na dan Vseh svetih je Hanža žalostno uprl oči v zvezde. Tam je imel ženo in dva sinova. Za dan mrtvih ni spletel treh venčev, ni žvil treh šopkov. Izruval je bele krizanteme, jih zagrebel v tri nove cvetlične lončke in jih, vdan v božjo voljo, postavil na svoje tri grobove: „Bog jim daj večni pokoj.“

M. H.

OB GROBU

Naj v grob te mila pesem spremlja,
da ti bo lažja črna zemlja!
Oh, zadnjič te pozdravlja zdaj,
naj vodi te v nebeški raj!

Iz solz ti venček tiho damo
z molitvijo v odprto jamo,
tolažba nam je v žalosti,
da snidemo se onstran vsi.

Oh, zemlja tudi nas bo vzela
in večnost bo se razodela.
Ne vemo, kdaj nas čaka smrt
in kje nam grob bo že odprt.

Valentin Polanšek

par pri plesnih vajah in so ji bile posvečene moje nadaljnje ljubavne lirčne pesmi, ne vem povedati. Šele pozneje sem prišel do pripovednih poskusov, in sicer celo potem, ko sem prestal neko kritično-esejistično dobo. Kajti v šolskem listu — ki pa je imel zelo malo šolskega duha v sebi, — „Pomladni vihar“, katerega sem izdal skupno z nekim revolucionarnim osmošolcem, sem blestel predvsem kot filozofsko-rovovski uvodničar.

Moj oče je umrl še sorazmerno mlad na zastrupljenju krvi, ko sem bil jaz petnajst let star. Zaradi svoje razumnosti in zunanje premoči nad svojim okoljem je bil zelo spoštovan, priljubljen in vpliven mož v mestu, toda nad potekom njegovih trgovskih poslov je dolgo ni imel več pravega veselja in po njegovem pogrebu, ki je po časteh, pompu in udeležbi zdaleka prekašal vse druge

jimi tovariši v zavodu in nekaj časa sem tudi z razigrano objestnostjo sodeloval na njihovih študentskih prireditvah. Potem, ko sem po dosegu namena svoje šolske izobrazbe izstopil, sem sledil svojcem v bavarsko prestolnico in tam nastopil, z besedo „začasno“ v srcu, službo kot pripravnik v uradu neke zavarovalnice proti požaru, katere ravnatelj je prej vodil podobno podjetje v Lübecku in je bil prijatelj mojega očeta.

Svojevrsna epizoda. Med nosljajočimi uradniki sem prepisoval boderóje in obenem sem na poševnem pultu naskrivaj pisal mojo prvo pripovedno delo, ljubavno novelo z naslovom „Padel“, ki mi je prinesla prvi literarni uspeh. Ni bila samo objavljena v isti socialistično-naturalistični borbeni reviji „Gesellschaft“, ki je že v moji šolski dobi natisnila neko moje pesem, in bila vseh mladim ljudem; prinesla mi je tu-

menil v navdušenega, prepričevalnega govornika. V naglici, toda jasno in razločno je popisal vse strašne dogodke svojega življenja. Resnica se je izražala v njegovem živem obrazu in nedolžnost v njegovih jasnih in izrazitih očeh.

Vsi, ki so ga slišali, so mu verjeli. Komaj je končal, je bilo videti, kakor da hočejo porotniki vstati in izreči sodbó v njegovo korist. Toda sodnik je vstal, nagovoril porotnike ter jim dejal, da je njegova, četudi jako bridka dolžnost, jih opomniti na to, da so slišali sedaj samo trditve, res lepe in prepričevalne trditve, toda nobenega dokaza.

„Oh,“ je opomnil Francisco, „katerega človeka morem postaviti semkaj za pričó kakor te može, ki stoje okoli mene, katerih pričanje pa je neveljavno! Ali morem mrliča poklicati iz groba? Ali morem pričókovati, da oni, ki so bili umorjeni, zopet vstanejo in pričajo o moji nedolžnosti? Ali se morem nadejati, da pride don Cumanos s svojih oddaljenih posestev, da pričó meni v prid? On žal ne ve, v kakšnem položaju sem, sicer bi naravnost prihitel semkaj, da mi pomaga. Ne, ne; ne morem se tudi nadejati, da bi prišla semkaj ona ljubka španska deklica, ko sem jo varoval naposled, da se izpostavi drznim pogledom mnogo stotin ljudi!“

„Tukaj je!“ je bil čuti moški klic in sredi gruče ljudi se je naredila pot. V hipu je

stopila Klara v spremstvu Edvarda Templemora, ki je bil v svoji popolni uniformi, na prostor določen za pričó. Prihod te deklice, ki je prestrašeno gledala okoli sebe, je zbudil občno pozornost. Kakor hitro si je nekoliko opomogla od strahu, so jo zaprile, nato pa je pričala o Franciscovem vedenju oni čas, ko je bila ko jetnica na „Avengerju“. Pokazala je zavoj, ki je rešil življenje Franciscu in ki je bil sedaj najvažnejši pomoček za njegov zagovor. Poudarjala je njegovo dobrotljivost in velikodušnost, in ko je končala, je vsakdo izmed poslušalcev vprašal samega seber: „Ali more ta mladenič res biti morski razbojnik in morilec?“ In odgovor se je glasil: „To je nemogoče!“

„Mylord,“ je dejal Edvard Templemore, „prosim za dovoljenje, da jetnika nekaj vprašam. Ko sem bil na „Avengerju“, ki je nasedel na skale, sem našel v kabini to knjigo. Želim ga vprašati, ali je ta knjiga njegova, kakor pravi ta mlada gospodična?“ In Edvard Templemore je pokazal Sv. pismo.

„To je moj!“ je odgovoril Francisco.

„Ali vas smem vprašati, kako je to prišlo v vašo last?“

„To je edino, kar mi je ostalo od nekoga, ki ga ni več med živimi. Ta knjiga je bila edina tolažba moje umorjene matere in od tedaj je tudi moja. Dajte mi jo, morda bom potreboval sedaj njene pomoči še bolj, kakor sem jo kdaj poprej.“

„Ali je bila vaša mati umorjena, kakor pravite?“ je vprašal Edvard zelo ganjen.

„Da, povedal sem že to in ponavljam še enkrat.“

Sodnik je zopet vstal in porotnikom še enkrat ponovil pričanje. Dasi je bil očitno naklonjen Franciscu, je izjavil, da je vendarle dolžan opozoriti porotnike na to, da vsebuje pričanje mlade gospe mnogo olajševalnega za obtoženca. Odločil se je torej, da ga priporoči po obsodbi Njegovega Veličanstvu v pomilostitev, toda njegovo življenje je še vedno v nevarnosti ker je bil udeležen pri mnogih dejanjih morskih razbojnikov. Nobenega dokaza ni, da ne bi bil nikdar in v nobenem primeru sodeloval z razbojniki, čeprav je verjetno pozneje obžaloval svoja dejanja. Samo ob sebi se pa razume, da je pričanje Hawkhurst popolnoma neveljavno in brez vrednosti. Na drugi strani pa je njegova neprijetna dolžnost opomniti, da je bilo pričanje mlade španske gospodične neugodno zanj, ker je izpričala, da so med tem mladim možem in razbojniškim kapitanom vladali dobri odnosi. Dasi je njemu (sodniku) samemu zelo pri srcu usoda obtoženčeva, mora vendar, čeprav nerad, opomniti porotnike, da pričanje nikakor ne zadostuje za popolno oprostitev. Zato misli, da je dolžnost njih vseh glasovati za obsodbo, ker so vsi obtoženci krivi. (Dalje prihodnjič)

Ladja morskega roparja

Prevod iz angleščine

(40. nadaljevanje)

„Mylord, vem iz ust kapitana samega, še preden ga je umoril ta človek, da nisem kapitanov sin. Njegov sin, hvala Bogu, nel Usoda me je pripeljala v stik z njim in popolnoma v njegovo oblast. Pred smrtjo mi je izročil majhen zavoj, v katerem so pisma, ki pričajo, kdo sem. Toda izgubil sem ta zavoj in bridko sem že občutil njegovo izgubo. Edino dejstvo, ki sem ga mogel zvedeti od človeka, ki ga nazivljam mojega očeta, je, da je s svojo lastno roko — da, kruto ubil — mojo mater!“

Tukaj je zmotil Franciskov govor strašen, globok vzdih, ki je pretresel vse poslušalce. Skoraj popolnoma se je že stemnilo v dvorani in zato je sodnik ukazal prižgati luč, preden nadaljuje toženec svoj zagovor. Ne potrpežljivost in strah sta se polastila vseh navzočih, dokler niso prinesli luči. Beseda „Tiho!“, ki jo je izgovoril sodnik, je hipoma naredila popolno tišino.

In Francisco je zopet povzel besedo ter začel s spomini iz svoje prve mladosti. Pri pripovedovanju se je razgrel ter postal bolj zgovoren. Njegovo življenje je bilo izrazito, ne da bi bilo razburjeno, in blede in ponižni mladenič se je pri tem polagoma izpre-

Bolje STE oblečeni... IN ZA manj denarja

PLAŠČI • KOSTUMI • OBLEKE

V TRGOVSKI HIŠI KOROŠCA

Barhenti za obleke, flanela, perilo, posteljnina
kovtri, perje, delavske obleke

G. Hunschoaden

CELOVEC - KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASSE 7

Zahvala

Za številne izraze sožalja, ki smo jih prejeli ob priliki težke izgube našega nepozabnega soproga, brata, očeta, zeta, starega očeta, gospoda

Josef-a Bulfon-a

steklarskega mojstra in posestnika v Vrbi

se tem potom zahvaljujemo vsem, ki so nas v težki uni tolažili, posebno nam je dolžnost zahvaliti se vsem številnim udeležencem pogreba, kakor tudi darovalcem mnogih vencev in šopkov.

Naša odkritosrčna zahvala velja še posebej gospodom zdravnikom dr. Aistrich-u, dr. Engstler-ju, dr. Lexer-ju ter dragim č. sestram sanatorija „Marit Hilf“ v Celovcu za požrtvovalno postrežbo v težki bolezni. Nadalje č. gg. Mörtlu in Nagelschmiedu za tolažilne besede, g. podžupanu Sereinigu, steklarskemu mojstru Leixlu, Ernst Kointschu, Albertu Bildsteinu in Walterju Unterwelz, ki so v imenu trške občine Vrba in Gospodarske zveze, steklarskega združenja za Koroško, prostovoljni požarni brambi Vrba, Ljudski banki Vrba in koroškim bramborcem, ki so zasluge pokojnika še posebno počastili ob odprtem grobu.

Naša zahvala velja posebno še moškemu pevskeemu zboru (MGV) Vrba za poslovilne žalostinke in odredu KOV, steklarskemu združenju in prostovoljni požarni brambi Vrba in koroškim bramborcem.

Loisi Bulfon

V IMENU OTROK IN SORODNIKOV

AVE-MÖBEL

Doeeni kupi,
kdor kvaliteto kupi!

Doeeni kupi,
kdor AVE-Möbel kupi!

AVE-MÖBEL je kvalitetno pohištvo iz največje avstrijske specialne tovarne za spalnice. Tovarna in zaloga: Steinfeld/Drau. — Podružnici: Celovec-Klagenfurt, Getreidegasse 1, Beljak-Villach, Moritsgasse, nasproti Parkhotela.

PhotoKofler
VILLACH

DEKLE ISČE SLUŽBO

Pošteno slovensko dekle išče zaradi domačih razmer službo pri kakšni slovenski družini. Naslov dobite na upravi!

Črke za portal in „Neon“-razsvetljavo pri Jenoch, Klagenfurt, Herrengasse 14.

Izvedba vseh del stenskih oblog. Dobavljamo tudi vsakovrstni gradbeni material. STOISER & WOLFSCHNER, Betonwerk-Baustoffe-Keramik, Celovec — Klagenfurt, Bahnstrasse 87, tel. 25-43.

Ročno-pletilni stroji Knittax, Rapidex, Trikoex samo pri Elektro-Eck Ing. Senekowitsch, Klagenfurt, Alter Platz 28.

Tujske sobe od šil. 600.— naprej pri VOLKSMÖBELHAUS MATSCHEDULNIG, Klagenfurt, Paulitschgasse 14.

FERTALA v Šmohorju

v novi trgovini na
HANS-GASSER-PLATZ!

Flanelaste rjuhe od 29.90
Flanelaste srajce od 39.—
Pisano karirane volnene rute 225.—
Damski plašči po raznih cenah od 225.—

KMETIJA V NAJEM

Dam gorsko kmetijo v bližini Obirja zelo ugodno v najem. Dopise pošljite na upravo oglašnega oddelka pod značko „sončna kmetija“.

Lepe tujske sobe s tekočo vodo. Sprejemajo tudi abonente na hrano. Gostilna „LINDENKELLER“ JOSEF LANGHANS, Celovec-Klagenfurt, Villacher Ring 9.

KUKICA

(Nadaljevanje s 6. strani)

v naročje. Takoj je na pol priprla veke in zaspala.

Zvečer na vrtu kobaca po travi, nato se pa vsaki-krat vrne k hiši in ogleduje hišno steno. Zeli si na staro mesto v akvarij ali na moje copate. Zelo rada plava bodisi v potoku ali v jezeru, vendar se vselej sama vrne k meni na obrežje. Če ji kdo skali vodo, zkeze takoj ven, tudi ona hoče samo bistro vodo kot riba. Hranimo jo s svežim govejim mesom. Če kam grem za več dni, jo vzamem s seboj v torbici, saj je tako čista in skromna kot malokatera druga žival.

Kukica počasi pozablja na svoj zeleni otoček in se oklepa človeka, kot bi to moralo biti že od nekdaj tako. Kjer se pojavim z njo, je vselej takoj velik direndaj krog nje. Otroci nore za njo in šolarji na njej obnavljajo svoje prirodopisno znanje. Prisrčno je videti, kako se tudi že osiveli gospodje kaj radi

poigrava z njo. V novembru pa se bo zarila v košarico z mahom, dokler je spomladi sonce ne bo zdramilo iz zimskega spanja.

Sonja Fischer

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 30. 10.: 7.20 Duhovni nagovor. 7. 25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 31. 10.: 13.55 Poročila, objave. — Za našo vas. 18.45 Iz znanosti: Izkoriščanje sončne energije. — TOREK, 1. 11.: 7.20 Mlinar in smrt. (Zvočna slika prof. Nika Kureta). — SREDA, 2. 11.: 13.55 Poročila, objave. — I. Cankar: Grešnik Lenart. 18.45 B. Ipavec: Serenada. Izvajajo: Orkester radia Celovec. Dirigent: Jakov Cipci. — ČETRTEK, 3. 11.: 13.55 Poročila, objave. — Za ženo in družino. — PETEK, 4. 11.: 13.55 Poročila, objave. — Teta Ana kramlja z vami. 18.45 Harmoniko igra Avgust Stanek. — SOBOTA, 5. 11.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Preiswerte Mäntel für Allerheiligen!

Damenmäntel:

Sportmäntel aus prima Honespune in Noppen, sehr hübsche Fassonen, mit oder ohne Gürtel, ganz seidengefüttelt . . . 498.—, 430.—, 299.—
Straßenmäntel aus neuen Velourstoffen oder Diagonal-Tweed in kleidsamen Farben, fesche Fasson, ideale Straßenmodelle, ganz seidengefüttelt . . . 630.—, 510.—, 475.—
Modemäntel aus Zibeline, Diagonal-Velour, Tweed oder Buntstoffen, aparte Farbstellungen, neue Fassonen, mit oder ohne Pelzbesatz am Kragen, ganz seidengefüttelt . . . 756.—, 698.—, 650.—
Reinwoll-Modellmäntel aus neuartigem Zibeline, Mohairplüsch, Krull, Noppen-Tweed und Travertvelour in besonders schicken Fassonen, alle Modifarben, mit oder ohne Pelzbesatz, Seidenfutter . . . 952.—, 861.—, 777.—
Spezial-Einzelstücke aus feinsten Reinwoll-Modemantelstoffen in vornehmen Fassonen und schönsten Farben, mit echtem Pelzbesatz, Seidenfutter . . . 1148.—, 1090.—, 998.—

Polzmäntel:

Räderkatzenkanin, schon ab . . . 980.—
Skunks-Zobelkanin ab . . . 1495.—
Langhaarlam ab . . . 2080.—
Pannofix ab . . . 2310.—
Perlwandklaus ab . . . 2800.—
Waschbär ab . . . 3500.—

Übergangsmäntel aus Ballonseide und Popeline in den neuesten Fassonen und Farben

Herrenmäntel:

Sportmäntel aus guten Noppen- oder Fischgrätstoffen, in Touring- oder Ulsterfasson, mit und ohne Gürtel, Seidenfutter . . . 532.—, 420.—, 385.—
Modemäntel aus starken Reinwollstoffen, in Cromby oder Fischgrät, feine, dunkle Farben, in Grau, Braun, Blau, Ulsterfasson, Seidenfutter . . . 728.—, 672.—, 540.—
1. a Qualitätsmäntel aus reinwollenen Ulsterstoffen (Importware), in Cromby, uni-gemustert oder Fischgrät, vornehme Farben, ganz seidengefüttelt, prima Zubehör . . . 1298.—, 1200.—, 980.—
Lodenmäntel aus gutem Strichloden, doppelter Sattel, grau, grün . . . 298.—
aus prima Strichloden, doppelter Sattel, grau, grün, braun . . . 375.—
aus original Himalaya-Strichloden, grau, mit Lederknöpfen . . . 546.—
Förstermäntel aus gutem Strichloden, doppelter Sattel, Kapuze . . . 298.—
aus original Himalaya-Strichloden, Kapuze . . . 408.—

Übergangsmäntel in Popeline, Gabardine, Cord u. a. Für jeden Geschmack und in allen Preislagen!

Kindermäntel:

Sportmäntel aus sehr gutem Noppen-Honespune für Knaben und Mädchen, mit oder ohne Gürtel, seidengefüttelt, Länge 45, ab . . . 128.—
Duffel-Coat aus starkem Velour in Kamelhaar, rostbraun, mittelblau, grün, grau, mit Kapuze, für Knaben und Mädchen, Länge 45, ab 202.—
ganz mit kariertem Wollin gefüttert ab . . . 247.—
Hubertusmäntel (Knaben und Mädchen) aus gutem Strichloden, in Grün, mit Kapuze und doppeltem Sattel, Länge 45, ab . . . 140.—
Försterkrägen (Knaben und Mädchen) aus gutem Strichloden in Grün, mit Kapuze und doppeltem Sattel, Länge 45, ab . . . 111.—
Weitere Einzelstücke in Kindermänteln in reichem Sortiment!

Im neuen Haus:

Im Tiefparterre:

Ausstattungsartikel und Bettwaren, Teppiche, Vorhänge, Decken in einer vorbildlich sortierten Auswahl

Im Parterre:

Stoffe für jeden Zweck in unübersehbarer Reichhaltigkeit, Kurzwaren und Schneiderzubehör

Im I. Stock:

Damenbekleidung, Wäsche, Strümpfe, Modeartikel, Strickwolle, Strickwaren in modischer Vollendung

Im II. Stock:

Herrenbekleidung, Wäsche, Strümpfe, Strickwaren, ganz nach der Mode, ganz günstig im Preis!

Kreditabteilung!

Im III. Stock:

Kinderbekleidung in der Vielfalt eines Spezialgeschäftes

In den Schaufenstern:

Alles, was Sie gerne sehen möchten . . .

Ein großes Haus mit großen Leistungen
Dietmar Warmuth & Co., Villach
Hauptplatz 22

Malo zna, kdor Schleppe ne pozna